

309238

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5.

తెన్నవట్టణము 1918 సం॥ ఆక్టోబరు నెల 22 వ తేది మంగళవారము

No 167

సంచిక ౧౬౭

కాళయక్తి నాచనం వల్సర ఆశ్వయుజబహుళ తృతీయ 3.

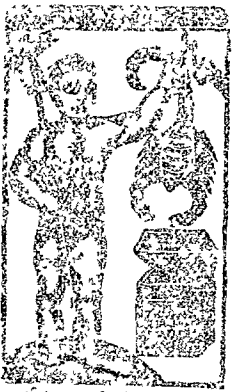
సంచిక ౧౬౭

నర్వృశ్చిక విషనంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు)

586

శిశువులతో వచ్చుచారు సంతోషముతో పోవుదురు.
గుణములేదని యజ్ఞాభ్యుదయవారలకు యా 300 ఇగాం

ఇది ప్రతి కుటుంబమునందు యిండ్ల
వలసిన మోక్షోపకరణము. అంగ
యూనాని, జేరియన్ దుర్బలత పా
క్షగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినము
అలసినను మందు గుణముమోక్షము.
తేలునకు మాత్రము కాక ఎలక,
బక్క, పాము, బట్టి మొదలగు
వివజంతువుల కాటులకు నువ్వు
గింపును. వెల పాకెట్ 1-కి 0.8.
పోస్టేజీ 0.8-0. 1 డజన్ పాకెట్ల
వెల రూ 5-0-0. పోస్టేజీ జేటు.
పాకెట్ 2 ప్యాకెట్లు తిప్పించుకొనువారికి పోస్టేజీ ఇగాం
దత్తంతులకు 100కి 25 రూపాయలు కనిపావ నియ్యబడును
వివరము:— ధనండ్రి 300 చెసి,
1 రి కెంక చీకేపేట్రి, పి. పాకెట్ పేట పోస్టు, బదరాం

వాలంటీరు సిగరెట్లను

ఉపయోగించును.

ప్రకృతము మార్కెట్టులోయుండు అన్నిరకముల కంటే
ఇవి శ్రేష్ఠతమైనవి 6090 సిగరెట్లకు 10 ప్యాకెట్లుగా
కట్టియుంచబడి యుండు వెల్వె 1.కి వెల రూ 75-0-0 మా
త్రము. మొత్తముగా 100 వర్తకులకు మంచి కమీషను ఇవ్వ
బడును. వివరములు కావలసిన యీ కింది విలువలను
వ్రాయవలెను. పి. లెక్. కిట్టి అంశు కో.
1841 చంద్రవిల్లింగన్, తంజావూరు.

నెల్లూరు డిస్ట్రిక్టు మునసపుకోర్టు.

నెల్లూరు జిల్లా కనిగిరి డిస్ట్రిక్టు మునసపుకోర్టులో నల
దలవూరు కాపురములు వున్న రామయ్య రామా యానాది
అనువారలు నిదరు గ్రామ కాపురములు నాని నుబ్బయ్య
అ వెంకయ్య ఆ సోమయ్య ఆ కృష్ణయ్య అ కొండయ్య అను
వారలు రుతులూరు ఆ క్షిరి నానిపాకిదారులకు చిక్కకుండా
చేయవలె నని మోసవిధముగా మంతురు పిచ్చయ్య వెరటికి
14-5 18 ద్వి ప్రాశియచ్చినారని వారిసందరిని కిటిపి సదరు
దస్తావేజు చెల్లవలసినది కాదని డిక్టేషన్ పొందుటకు వా
రందరిమీద ఆసలు 1918 ద్వి వారి Creditors అందరి తర
పున దావాచేసియున్నారు. కాబట్టి సదరు హిలవాకిదారులు
యెవరయినా వారుగా చేరవలెనను ఆ పేక్షి వున్నయెడల
వారు వారుగా చేరవచ్చును. సదరువారులె సదరు ప్రతి
వాడులమీదనున్న, మరియు చల్లారోక్షయ్యమీదనున్న, వల్లూ
రోక్షయ్య మంతురు పిచ్చయ్య వెరటికి 27-6-18 తేదిన వ్రాసి
యిచ్చిన విక్రయం దస్తావేజు సదరు నాని నుబ్బయ్య వగయి
రాంతు బినామిగా వ్రాసియున్నబడినది డిక్టే షన్ పొందు
టకు సదరుకోర్టులో ఆసలు 370 1918 ద్వి వారి బాకీదారు
లందరి తరపున దాఖలుచేసియున్నారు. ఈ దావాలో కూడా
యెవరైనా వారుగా చేరవలెనని కోరయెడల వారు ఆ
ప్రకారం చేరవచ్చును. (1842)

P. RAMAKRISHNIAH,
Pleader for Pliffs

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మసితి.
కన్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ
గ్రంథకర్త:— డా. బిగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ.
బి.ఎస్. చక్కని గ్రంథము. వెల ర.0.8-0.
మీ నేను, జంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
సోపుబాబ్స్ 222, బదరాం.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయాషధములు
బృహత్ మంజుష్టాదికృష్ణ
రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
1 పాను సీసా రు 0-12-0.
చంద్రవభ గుటి
మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.
వా స వ లే హ ము
వర్ణనకు మంచిమందు.
1 పాను సీసా రు 0-10-0.
వ్యవహారములన్నియునాంగ్లేయభావలో
జరుగునలయును.
జాండూ ఫార్మ సర్జికల్
వర్క్స్
అయుర్వేద యాషధముల జేయువారు
బాంబాయి నెం 13.
The Kendu Pharmaceutical Works
The Ayurvedic Pharmacists.
Flominstone Road, Bombay, 13

మలయ చందనము

(1251) సుగంధమునకు మృతాంతము
మందు శుభ్రమును ముట్టు ఎవరికిని
తెలియదు. పత్రికాము లేదు. వివిధాకీ
మాన్య గు కనిపింపవలెను. దుర్బల
మైన మా మలయచందనము ఎటు
తెలుపు, పచ్చ అను యాడు విధముల
సుగంధమును యాడు ధూటలతో మాన్యము. డబ్బీ 1-కి 2-0-0
గంధర్వసార్వస్వ, రాజమండ్రి.
అమృతార్ణవ అవలేయ్యము.
ఈలేయ్యము రక్తమును క్షుద్ధిచేసి దీర్ఘమును పెచ్చిం
చి విలతులు కలిగించి యుష్మకమునము చేసి చేతి కాలి
మంటు పోగొట్టును. మెదడును చల్లచేసి శరీరమునకు
తేజస్సును కలిగించును. దీర్ఘక్షయ, భేదము, తలకొప్పి,
రామ్యుగోష్ఠి మొదలగునానిని తప్పక నివారించును.
219 అర్ధపాను డబ్బీ 1-కి రు, 2-0-0-0.
వైద్యశాస్త్రీ మణిశంకర్ గోవింద్రి,
అలసల సర్వాభివృద్ధి, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మేలైన యాలక్కాయలు,
మిరియాలు.
మేలైన యాలక్కాయలు 5 పానులు వెల రు 6-8-0
మేలైన నల్లని వెల్వ "ఎన్. ఎమ్" మిరియాలు 5 పానులు వెల
రు 8-8-0. వెల రకము అలోచించి వెంటనే శరీర ఇష్టస్థి
యలను, పాలయంగాడి, ఉత్తర మలబారుకు, అర్ధరులను
పంపును.
1880 శరీర ఇష్టస్థియలను
పాలయంగాడి, ఉత్తర మలబారు.
అమృతాంజనం నొప్పలకు దివ్యామృతము
చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
విజితములలో కూడ తినిని వాడుచున్నారు
అమృతాంజనము డిపో, 6 తంబు శెట్టిపేటి, మదరాస్

మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసన 1286
(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడ్ మార్కు) ఆటో డిల్ బహారే. (రిజిస్టర్డ్)
కాబడినది. కాబడినది.
ఇట్లుచేయవలెనది కనుపడునది, సాటిలేని మనోజ్ఞ మగు సువాసనగలది.
అల్పాహారముగాని, సారాయముగాని, శిర్యబడకలె సిద్ధము
చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.
నీ కునాలపై కొన్ని దిండువులు చిలుకరించినచో, మనోగ్యమును
మహాని నివ్వలవలెను.
ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో సుండును.
చిన్నపైజా (అర డ్రాం) సీసా 1-కి రు 0-8-0
మధ్యరకము పైజా 1-డ్రాం " " 0-12-0
బేరొగ్గపైజా 2 " " " 1-4-0
వెల్వపైజా 4 " లేక 1/2 పౌన్సు " " 2-0-0
వి. పి. భిర్యుం రు 0-4-0 ప్రత్యేకము
కరెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధులగు ప్రతిమలూను దొరకును. దీని
ఆ సేతుగు నకలు వెంటలు కలవు. కాపున, తాము కొనుసపుడు సీసాపైజ
నా, కాపునైనను ఆటో డిల్ బహారే యు చేయవలెననియు ఈ ఆటో
దిబ్బనాదుయొక్క సలహాములను పరిశీలనచేయి గోరువారి దిగువవాడు
వ్రాసినచో లభాకివచ్చుటల గుణాననకార్థు ఉచితముగ పంపుదురు.
సోయియంట్లు: అంగ్లేయిండియన్ డ్రగ్ అండు వెమికల్ కంపెనీ నెం. 155, బామ్బాయి నీడు పేట్, బాంబాయి.
మద్రాసు యెంట్లు:— సువాతా పురసోత్తంజాల్, వై. నానాదాశోద్ధ, మద్రాసు.

చెన్నపురి శాసనసభ.

ప్రత్యేక సమావేశము.

అధికారము ప్రజాపక్షము.

నేటిదినము మధ్యాహ్నము 11 గంటలకు సెంటుకార్ని కోటలో మాంటాగూ మున్సిఫర్ల సంస్కరణములందలి అధికారము ప్రజాపక్షము గురించి చర్చించుటకు శాసనసభ సమావేశమయినది. ఆర్. ఎ. గ్రహము, గౌ. అధ్యక్షులు జనరలు, ఎస్. క్రీనివాసయ్యగారు, గౌ. డబ్లియం. జె. జహాలీ, గౌ. ఎస్. బి. మురళీ, గౌ. సర్ ప్రాన్సిస్ ముస్సెంగు, గౌ. బి. వి. నరసింహయ్యగారు, గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావు పంతులు, గౌ. ఎ. నూర్యనారాయణరావుపంతులు, ఆర్కాటు ప్రెస్టు, గౌ. జె. ఆలెను, గౌ. తాంగరు, గౌ. గార్లను ప్రభుత్వము, గౌ. సర్ ఎడ్వర్డు బాగ్నరు, గౌ. టి. రంగాచారి యారు, గౌ. కె. కుమారరావు, ఎ. వేల్పుల ముప్పిలుసాయుడు, ఆర్. రామచంద్రరావు, గౌ. కె. చిదంబరరావు మొదలి యారు, గౌ. ఎ. టి. జి. ఎమ్. సాచెబు, బహదూర్, గౌ. యాకూబు హుస్సేను సాచెబు, గౌ. రామనాథపురం రాజుగారు, గౌ. జి. ప్రితెండ్రెస్సు, గౌ. బి. వేంకటపతి రాజు, గౌ. బొమ్మిలిరాజు, గౌ. ఎస్. ఆర్. ఎమ్. అజ్ఞా మలచెట్టియారు, గౌ. డి. బి. కె. నూర్యనారాయణమూర్తి గారు, గౌ. కె. సదాశివభట్టు, గౌ. టి. రిచిమండు, గౌ. కె. రామయ్యగారు, గౌ. పి. శివరావు, గౌ. రా. బి. ఎమ్. రామచంద్రరావుపంతులు, గౌ. వి. కె. రామానుజాచారియారు, గౌ. తెప్పి సెంటు కర్నల్, జి. జి. గిఫ్తు, గౌ. సి. జి. టాడు హంటర్, ఎమ్. ఇ. కాచియూ, గౌ. ఎల్. ఇ. బక్లే, గౌ. ఎ. బట్టర్వర్, గౌ. ఎ. ఆర్. నాపు, గౌ. ఎల్. డేవిడ్సు, గౌ. డి. బి. రాజగోపాలాచారి, గౌ. సర్ ఎ. జి. కార్త్యాయ నరలు సభకువిచ్చేసిరి. గవర్నరుగారు రథస్థిత వహించిరి.

గౌ. గవర్నరు స్పెస్కరు దండనగాయన, గౌ. మాత్యూ ఎంగుగారును రాజభక్తిని తెలుపుచు సిద్ధప నూతన సభ్యులుగా జేర్చబడిరి.

1918 సం॥ ఆగష్టు 18-వ తేదీని జరిగిన శాసన సభ సమావేశమునందు ఆమోదింపబడిన బోర్డుపాఠ్యమునకు వుయ్యూరు అవిభజన ఎట్టేట్ల శాసనమును, చెన్నపురిలో కత్తి నాపురలచేయ శాసనమును 1918 సం॥ 17, 18-వ తేదీలందు గవర్నరుగారి యనుమతి బడసె నని కార్యదర్శిగారు తెలియ జేసిరి.

1918 మదరాసు సీట్ మ్యునిసిపల్ బిల్లునుగురించి ప్రజలయొద్దనుండియు, సభలయొద్దనుండియు వచ్చిన కొన్ని తీర్మానములను సభవారికి తెలియజేసిరి.

గవర్నరుగారు

విమృట గవర్నరుగారు ఇట్లుపన్నునించిరి:—ఈ సమావేశము ప్రత్యేకముగా సంస్కరణప్రజాపక్షమునందలి రెండు కాఖలను చర్చించుటకు ఏర్పాటుచబడినది. ఈ సమావేశమునందు ఇతర విషయములు చర్చింపబడుటకు వీలులేదని యిదివరకే గౌరవసభ్యులకు తెలియజేయడమయినది. ఈ సంస్కరణములను గూర్చి యితర రాజధానియందలి శాసనసభలు గూడ సమావేశము సంస్కరణములను చర్చించి యభిప్రాయముల సగియుండిరి. కాన చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారు గూడ తమ శాసనసభ్యుల యభిప్రాయమును గైకొనవలె నను నుద్దేశ్యముతో యీ ప్రత్యేక సమావేశము ఏర్పాటుచబడినది. కాన గౌరవసభ్యులు ఇతర విషయములను గురించి చర్చించక కేవలము సంస్కరణములకు సంబంధించిన విషయములను గురించి యే మాట్లాడెదమని నేను కోరుచున్నాను.

ఈ సంస్కరణములు క్రమముగా ఆచరణయందుంచబడును. భారతీయ అక్షయములు క్రమముగా నెఱవేర్చబడును. ఈ సంస్కరణకర్తలు ఎంత మేధాసంపన్నులయినను, ఎంత తెలివి తేటలతో లయారు చేయబడినను, ఈ సంస్కరణములు కేవలముసలపాటగానే పరిపూర్ణమైన తీర్మానములుగావు. అసంకాబట్టి యీ సంస్కరణముల గూర్చి విశేష చర్చ జరుగవలయును. వెన్నెముంది ప్రముఖులు తన యభిప్రాయములను సంగంకలసి యుండును. ఆ యభిప్రాయములను గైకొని విమృట సంస్కరణ గ్రంథకర్తలను ప్రభుత్వమువారును ఆలోచించెదరు.

గౌ. మోచెర్ల రామచంద్రరావుగారు ప్రస్తుతము ఈ రాజధానియందు దండెటలోను ఆచారపదార్థ వస్తువుల కలపు కలనను హెచ్చుధరల కలనను ఎగుమతి దిగుమతి సౌకర్య

ములు లేకపోవుటవలన ఏర్పడిన ప్రజల దుస్థితిని బాటలు కు తగుయేర్పాట్లు ప్రభుత్వము వారి చే గావించబడువరకు శాసన సభ సమావేశ మాపివేయవలయునని, నొక తీర్మానము ప్రజాపక్షము యిట్లుపన్నునించిరి. ఈ ప్రత్యేక సమావేశమునందు ఒక్కసంస్కరణముల గూర్చియేగాక యితర విషయములనుగూర్చిగూడ చర్చించవచ్చునని నేను తలచి యుంటిమి, గాని కార్యదర్శిగారు మాకు ప్రాసిన జాబులను సర్దుమును తెలిసినది. అప్పుడు మాకు ఆభాగము కలిగినది. రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారు రైల్వేలను గూడ తమ అధికారమునందుంచుకొనిన గాని దేశమునందు ఆచారపదార్థముల సౌకర్యమేర్పడజాలదు, అనియు నుపన్యసించుచుండిరి. ఈ సభ్యుల సముగియక పూర్వమే గవర్నరుగారు రాజకీయ సంస్కరణములకు సంబంధించిన విషయములు దక్క యితర విషయముల చర్చించుట కీ సమావేశ మేర్పరచబడలేదని నుడిచిరి.

గౌ. రామచంద్రరావు పంతులుగారు నే నీ విషయమై చర్చించదలవలెను. ప్రస్తుతపు దుస్థితినిగూర్చి ప్రభుత్వము వారేమి ఏర్పాట్లు గావించిరో తెలిసికొనదలచితిని. మేము ప్రజాప్రతినిధులుగాన ప్రజలకు సంబంధించిన విషయముల గూర్చి ప్రభుత్వమువారికి తెలియబరచుట మావిధియైయున్నది, గాన నీవిషయమై నింత చెప్పవలసి వచ్చినది.

గవర్నరుగారు:—గౌరవసభ్యులు తీర్మానము నుపసంహరించుకొనిన బాగుండును.

రామచంద్రరావుగారు:—తీర్మానము నామోదించక పూర్వమే నే నుపసంహరించుకొనలేను.

గవర్నరుగారు:—ఈవిషయమును గూర్చి ముందు జరుగబోవు శాసన సభలో నొక తీర్మానముగా నేర్పరచి చర్చించవచ్చును.

గౌ. వి. కె. రామానుజాచారియారుగారు తీర్మానము నామోదించిరి.

గౌ. బి. వి. నరసింహయ్యగారు కూడ తీర్మానము మీద మాట్లాడ మొదలిడిరి. కాని గవర్నరుగారు మాట్లాడ నియ్యలేదు.

గౌ. రామచంద్ర రావుగారు యీ తీర్మానమును ముందుగ సభలో చర్చించెద నని చెప్పచు తీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి.

తీర్మానములు.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావు పంతులుగారు భూమిశిస్తు పరిపాలనము ప్రజాపక్షము గావించవలయు నని ఒక తీర్మానము నుపసాదించుచు నిట్లుపన్నునించిరి:—సంస్కరణ ప్రజాపక్ష సూచనల ప్రకారము క్రొత్తమంత్రులు నిర్దేశించబడ నున్నారు. వారికి ఎక్కువకావలసినవిషయముగ నియ్యవచ్చును. ప్రజాప్రతినిధులకు గౌరవసభ్యులచే నెస్తుకొనబడెదరు గాన వారు శాసన సభ్యులకు బాబడి యుండెదరు. కాన వారికి కొన్ని ముఖ్యమైన విషయములందు అధికార మొనరుట అత్యంతవశ్యకము. ముఖ్యముగా ఈ భూమిశిస్తువిషయములో శాసనసభలందు భూస్వాముల పక్షమున ప్రతినిధులు గలరు. కాని బీదరైతుల పక్షమున నెవరును లేరు గాన వారి యోగక్షేమములను విచారించుట ఆవసరము. కార్యనిర్వాహకసభ యందు భారతీయసభ్యులకు ఈ విషయమై తగినంత అధికారమున్న గాని రైతులస్థితి బాగుపడ నేరదు. కాన భూమి శిస్తు విషయము గూడ ప్రజాపక్షము గావించవలెను.

గౌ. బి. వి. నరసింహయ్యగారు తీర్మానము ను ఆమోదించిరి.

గౌ. కలపవల ముప్పిలు సాయుడు గారు, భారతీయ సభ్యులు మంత్రులుగా నేర్పరచబడినప్పుడు గాని, యిపుడు అధికారాయత్తములును ఏ విషయమును ప్రజాపక్షముగా నుండవలయునో చెప్ప నలవిగాదని చెప్పిరి.

గౌ. గార్లను ప్రభుత్వము సంస్కరణ ప్రజాపక్ష యందలి ముఖ్యమంత్రము లందరి యామోదమును బడసె నని చెప్పిరి. విషయములన్నియును రెండు భాగములైన విభజింపబడుట కొరతగిన విషయమే గాని ఏవిషయమును అధికారాయత్తములు గావించవలయునో ఏవి ప్రజాపక్షములు గావించవలెనో నిర్ణయించుట ములకన గాదని చెప్పిరి. మరియు అవిషయమును గురించి చర్చించుటవలన లాభము లేదని నుడిచిరి.

అప్పుడు గౌ. మో. రామచంద్రరావు గారు లేచి గార్లను ప్రభుత్వము చెప్పచున్నదంతయు అసందర్భముగా నున్నదనియు, తీర్మానము నకు సంబం

ధించలేదనియు నుడిచిరి. గార్లను ప్రభుత్వముగారి యుపశాసనకోరణను బట్టి మాడ వారికి బుద్ధివంతభూమియన్న ఇష్టములేన్నట్లు తెల్లచుచున్నది. మరియు కార్యనిర్వాహక సభలో భారతీయులుండటమను, ఆ భారతీయ సభ్యుని హక్కునం దధికార ముండుటయు ఇష్టములేట్లు తోచుచున్నది. మరియు ఈ విషయమును గురించి చర్చించినందు వలన లాభముగూడలేదని నుడువుచున్నాడు. ఇరవైయేండు అసందర్భములుగా నున్నవి. వారు మీరు మొదటసూచించిన ప్రకారము తీర్మానమునకు సంబంధించిన విషయములను గూర్చి యుపన్యసించిన బాగుండునని తోచుచున్నది.

గౌ. గార్లను ప్రభుత్వముగారు తిరిగి యీవిషయమును గూర్చిచర్చి అనవసరమని చెప్పచు సంస్కరణప్రజాపక్షయందలి 288 మేరాయే తమయభిప్రాయమును బలపరచుచున్నదనియు నుడిచిరి.

గౌ. పి. శివరావుగారుకూడ తీర్మానమును బలపరచిరి.

గౌ. కె. రామయ్యగారు తీర్మానమును బలపరచుచు తద్విషయమునుగూర్చియే తాముకూడ నొకతీర్మానము నుపసాదించ దలచితిమనియు ఆ విషయమునుగూర్చి యిప్పుడే చర్చించి ముగించెదమనియు నుడిచిరి.

భూమిశిస్తు పరిపాలన మంతయు గాని లేక అందలి ముఖ్యభాగములైన “శిస్తు నిమూనా, రెవిన్యూ యన్వోగల సంక్షేప భూమి రికార్డులు, సర్వేలు, హక్కుల రికార్డు, భూమి శిస్తును గురించిన ప్రత్యేక బ్యూరుకామ్రులు, భూస్వాములకు రెయితులకు అన్వోగ్య సంబంధములు, అద్దె వనూలు చేయుట మొదలైన విషయములు ప్రజాపక్షము గావించబడవలె నని నుడిచిరి.

గౌ. ఆకెళ్ల. నూర్యనారాయణరావు పంతులుగారు కూడ తీర్మానమును బలపరచుచు తాముకూడ తద్విషయము నుగురించి మాట్లాడదలచితిమని నుడిచిరి. భూమిశిస్తు పరిపాలన మంతయు గాకపోయినను, విద్యావిషయము, ఎక్సైజువిషయములకు కొంతభాగము ప్రభుత్వమువారు యుండుకొని మిగిలిన కొంతభాగమైనను ప్రజాపక్షము మేల గావించగూడదోనూకొంప సాధ్యముగావున్నదని నుడిచిరి. కాన భూమిశిస్తు పరిపాలన మంతయు, ప్రజాపక్షము గావించుటకు వీలులేనిచో ప్రభుత్వమువారు కొన్ని విషయములను తమస్వాధీనమునం దుంచుకొనవచ్చును. అవేవన, “జేమను, రెవిన్యూకమిత్త్రాంటు మొదలైనవిషయములందక్క మిగిలిన విషయములన్నియు ప్రజాపక్షము గావించవలయు నని కోరిరి.

గౌ. బాగ్నరుగారు ప్రభుత్వమువారు కొన్ని విషయములను కొంతసమాచారమును స్వయంచేసినచో ఈ విషయమును గూర్చి మాట్లాడుటకు వీలుండునని నుడిచిరి. కాని ప్రభుత్వమువారు సమాచారమును స్వయంచేయుటకు సంస్థితులుగ లేరని గవర్నరుగారు నుడిచిరి.

గౌ. వి. కె. రామానుజాచారియారుగారు కూడ తీర్మానమును బలపరచుచు మాట్లాడి భూమిశిస్తు పరిపాలనమునందు కొంతభాగమైనను ప్రజాపక్షము గావించబడవలెనని నుడిచిరి.

గౌ. మో. రామచంద్రరావు పంతులుగారు కూడ తీర్మానమును బలపరచుచు మాట్లాడిరి. తీర్మానమున కొక సవరణ నుపసాదించిరి.

అదేదన ఎస్. కృష్ణారావుగారి తీర్మానమునందు భూమి శిస్తు పరిపాలన మంతయు అనుటకు మారుగా కొద్ది ఆఫ్ బార్డు కంటర్ల ఎట్టేట్లందక్క భూమిశిస్తు పరిపాలనను ప్రజాపక్షము గావించవలయు నని యుపసాదించిరి.

రామనాథపురం రాజుగారు సవరణ నామోదించిరి.

సవరణ వోటునకు వేయబడి యంగీకరింపబడినది.

విమృట సవరింపబడిన తీర్మానము వోటునకు వేయబడి యంగీకరింప బడినది. 12 మంది తీర్మానమున కనుకూలముగను 6 మరు ప్రతికూలముగను వోటు చేసిరి.

పార్లమెంటుకాభివృద్ధి

గౌ. యాకూబు హుస్సేను సాచెబు బహదూరుగారు సంస్కరణ ప్రజాపక్ష యందలి పార్లమెంటుకాభివృద్ధికి సంబంధించిన విషయ మంతయు నూతనమంత్రుల ధనమునం దుంచి ప్రజాపక్షము గావించబడ వలయు నని యొక తీర్మానము నుపసాదించుచు నిట్లుపన్నునించిరి. వెన్నె కాఖలు ప్రజాపక్షము ను కోల ది కాఖలు అధికారాయత్తమును గావించబడవలయు నని చెప్పవారలలోని వాడను గాను మరియు భారతీయ సభ్యుల కేక్తి సామర్థ్యములు తెలివి తేటలు పరిక్షించుటకు కొన్ని విషయములు మాత్రము ప్రస్తుతము వారి యధీనమునం దుంచవలయు నని చెప్పవారనుగాను

ఈ కారణంగా కృష్ణా నదికి అనుబంధంగా మిగిలిన వివిధ నదులు గూడ వారి స్వాధీనము చేయబడునని చెప్పవచ్చును. కాని సంస్కరణకర్తల యభిప్రాయము లటులుండనట్లు గన్పట్టుచు విద్యాభివృద్ధి వ్యాప్తియందుండిన ప్రజల తమతమ సహజ స్వత్వములను గ్రహించగలగుచు తమహక్కులను గోరుచున్నారు. అట్టిస్థితిలో ముఖ్యమైన విషయములన్నియు ప్రజామిత్రము గావింపబడవలసినవి. వాటిలో ముఖ్యముగా పాఠశాలమి కృష్ణానదికి చర్చించెదము. యుగ సంకరము తిరిగి మరియొక పాఠశాలమి కర్తవ్యముండితగును. ప్రపంచమందలి ప్రతిపాఠశాలను కనుదేశములను, పరిశ్రమభివృద్ధిని గావించుటకు యత్నించుచున్నాడు. కాబట్టి హిందూ దేశమునకు పరిశ్రమభివృద్ధిని గావించుట తగిన సమయము మానవలయును. పాఠశాలలయొద్ద కేంద్రకొనిన పాఠశాలమి విద్యకు మేము కృతజ్ఞులము. వారు మాదేశమునందుండి తప్పక బాగుపడవలసిందే. కాని వారి బాగుతో బాటు భారతీయుల బాగును గూడ వా లో చింతనలయునని కోరుచున్నాము. హిందూదేశము పరిశ్రమభివృద్ధి గావించగలిగిన పరిస్థితులు సంస్కరణముల యవసరమును సంతకా ఆచరణవింశకాలము. పాఠశాల యు క ప్రభుత్వము మా కొనగవలసివచ్చును. ముట్టమొదట ప్రభుత్వము వారు పరిశ్రమభివృద్ధినిగలిగించిన విషయమునుగూర్చి శ్రద్ధాసహించవలెను.

గా. అజ్ఞాపనలై చెట్టియారు శివరామునామోదించిరి. సభవాని ఫలాహారములకు లేచిరి.

గ్రంథస్వీకారము

ముందరి నిజయము:—చెన్నై ప్రెస్ లోని కలనల రామానజుని సెట్టి హైస్కూలులో తెలుగు పండితులగు కృష్ణదేవసాయి నాచార్యులచే విరచితమగు ముందరి నిజయమగు నాటకము మా కందిరి. గ్రంథము కరీకు 6 అక్షరాలు. నాటకము బాగుగనే యున్నది.

కుత్తింభిలి శాస్త్రి:—ఇది ప్రసాసనము. గ్రంథ కర్త కృష్ణదేవసాయి నాచార్యులవారే. పుస్తకపు కరీకు 0-1-6 అక్షరాలు.

సుధాకర విజయము:—ఇది పద్యకావ్యము. గ్రంథకర్త విశాఖాట్టణముజిల్లా పార్వతిపురము లోర్లునందు వక్రియగ నుండిన అధికారుల నూర్వనారాయణరావు పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు. వారు దానిని సుప్రసిద్ధాంగకవియగు విల్లియము మారిసు కృతమగు ఆంగ్లగీతము ననుసరించి వ్రాసిరి. కావ్యము మనోహరముగ నున్నది.

ఉత్తర రామ చరిత్రము:—ఇది సంస్కృతభాషయందు భవభూతిచే రచియింపబడిన నాటకరాజము. ఇది భావగాంభీర్య మునకును, పదసౌష్ఠవమునకును పన్నె కెక్కి యున్నది. ఈనాటకమును అంగ్రమునకు భాషాంతరికరించి శ్రీరామ చరిత్రప్రకడ భువంగ రావుగారు ఆంధ్రులకృతజ్ఞులకు పాత్రులైరి. “సౌష్ఠవ పదభూయిష్టంబయిన భవభూతి స్తోత్ర సంతతి నాంగ్రమునగూడ నట్లే పదగాంభీర్యమున నెలకొల్పినచోగాని భవభూతియొక్క గౌరవాతిశయములను వెల్లడించుటకు వీలుండదన” సత్యమును శ్రీరామరావు గ్రహించి, నులభితైలిని వీని సాంగ్ధికరించుట ఆ సంభవముగాన, పదగాంభీర్యము ననలంబించిరి. ఇది కొరవడికి కత్తికైలిగ తోచుట సహజము. కాని భవభూతి రచనావిధానము నెరింగిన వారి కిది సర్వసాధనముల సమంజసముగ నున్నదని పొడ నూపకపోదు. భాషాంతరికరణమున విసుగు సంతృప్తికరముగ నుండి, శ్రీరామ గారి పాండిత్యమును, రచనాధోరణిని వెల్లడించుచున్నది. వీరు నులభితైలిని, కత్తికైలిని గూడ ఆరంభించిన గురుకుల కేంద్రము సంతోష వాయికము. వీరి కళాకుం తలముగూడ భాషాంతరికరించెద రని తెలుపుటకు సంశయింపుచున్నారము. ఈ గ్రంథము సర్వసాధనముల బాగుగ నున్నదని మా అభిప్రాయము.

అయిదుగురు మనుష్యులను పొనుచుట:—దక్షిణముల బాగులో చేరియున్నందుండి యిట్లు తెలియుచున్నది. లోకల్ పోలీసువారు మోవ్ లా అనువారు అయిదుగురు మనుష్యుల పొనుచుటచే ఛార్జి చేయబడెను. ఈకథ నేడు 11 ఘంటలకు జరిగెను. జగదము స్వల్పమై యుండెను, పొడవబడిన అయిదుగురు అనుపత్రిక పీటచుకొనిపోబడిరి, చికిత్సజరుగుచున్నది.

ప్రజాభిప్రాయములు

విశేషములకు సూచన.

మంత్రాలసరము: ప్రకటింపలేనందునకు చింతించున్నాము. — సంపాదకుడు.

I సంగీతము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీతమునకు:

అయ్యో, తొల్లి మనదేశము సంగీతసత్కృతాభివృద్ధిగాంచి మిగులవతికెక్కి యున్నట్లు గుర్తొనెద్యుమొ. గాయకులు తమ తమ గానకళాకళలంబున మజ్జానభయై భగవత్పాదారవిందధ్యానితులగుచునున్న పరిస్థితియందుచే భగవంతుని బీకృతునిగ జేసికొనికృతార్థులగుచుండిరి. సంగీతము దేశతా ప్రేమ మని ప్రతిస్పృతి పురాణేతిహాసంబులకుల దెలియుచున్నది. సంగీతము అపూర్వసమృద్ధము. ఆనందకరము. సమస్త జంతుజాలంబునకు బ్రీతికరము. శిశుత్వేతి పశుత్వేతి వేత్తిగా నవసంఫటింపని పిశిలికాని బహువర్ణంబులను సంతోష మొసగుచు సంగీతమే. పునీతి మా మూర్ఖత్వేతికరము. విహికాముష్మిక సాధనప్రధాన మొనది. సర్వకుభ కార్యములయందు సంగీతము ముఖ్యకావము. సంగీతము దోషపరిహారము అని భరతుడు నవించె. సంగీత మెందుగని మనజాడు ఎట్టి దుష్కార్యముల కైనను వాడింబును నని షేక్స్పియర్ మహాకవిచనము. మఱియు ‘సంగీతసాహిత్యసాంభిజ్య: సామ్యత్వము: పుచ్చనిపాణ హింస:’ అని సంగీతసాహిత్యముల మెరుంగనివాడు లోకము కొమ్ములలేనివని మహాపురుషులచనంబయ్యె. ‘సంగీతసాహిత్యవిద్య సరస్వత్యా: ప్రసవ్యయం, అని లోకమునకు సంగీతసాహిత్యంబులు ముఖ్యవశ్యకములు. అట్టి సర్వోత్కృష్టమైన సర్వకుభలక్షణావేషితంబైన విహికాముష్మికముల ప్రదంబుగాన కళల నిర్లక్ష్యభావమున జూచుట మనమాత్మజీవితకు షేమకరము, భర్తము; సంగీతంబున మోల్లు చిగుర్లు, రాళ్లుకరగు, నక్షములు మరియు, ఏతాదృశ మహద్భుతకర్త కలదనుపుడు అది మానవాభివృద్ధికి దోడ్పడునన సందియమా? గాయకసోదరులారా! దేశంబున సంగీతసత్కృతాభివృద్ధి గాంచి నుభవంతులగుడు దేశాభివృద్ధికి సంగీతసాహిత్యంబులు రెండు నేత్రములను మాట మఱవకుడు. (సద్యకఫలంతు సంగీతం) అని సంగీతము తక్షణఫలం బొందుట గమనింపుడు గావున సంగీతము ప్రతిమనజా దభ్యసించుటచే శ్రేయోభివృద్ధి లందెదరుగాక. ‘యద్భద్రంతస్త్వ ఆనువ’ ఏది శుభప్రదమో దానినే నమస్తక భాగ్యముజాకరుం దగు భగవంతుడు ప్రసాదించుగాక. చిత్రాద.

చెలికాని-లచ్చారావు.

అమెరికా దేశమునందలి ఫలోపవనములు.

(పూర్వసంచికాను బంధము.)

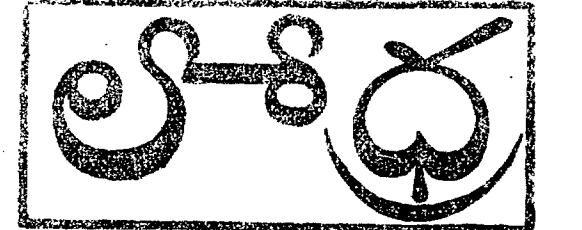
ఈకం వెనెవారు ఫలోపవనమున కేవలము ఆదాయము కొఱకే వేసియున్నారే. కొద్దివర్షములకు పూర్వము ఏఫలమున రైతులు లాభముపొందకపోవుటయేగాక విశేషించి పద్మము పొందుచుండిరి ఆఫలమున ప్రతి యొకరమునుండియు వేల కొలది లాభము దియుట మిక్కిలి యశ్వర్యకరమైన విషయము.

కం వెనెవారు తమ యుద్యోగులు మాన్యునవారికొక కేకపాకర్ణమును గూడగలిగించుచున్నారు. వారలపిల్లల విద్యావిషయమున జక్కనియేర్పాటుల జేసియున్నారు. ఉపవనమునకు సాతకాల ఆరుమైళ్ళ దూరమున నుండుటచే ప్రతిదినము బాలబాలికలకు టంగుల (గుట్టపుబండ్ల) మీద దీసికొనిపోయి దీసికొనివచ్చుచుందురు. ఉపవనమునం దొక కృషి విద్యాలయము గలదు. అందు శిక్ష మచివముగ నుచ్చుచున్నారు. స్త్రీలకుగూడ గృహనిర్వాహకత్వము మొదలగు విషయములు గఱపుటకు ప్రత్యేకపు టేర్పాటులు గలవు. ఉపవనము నందు వికసింపనివారుగూడ జీతములనుసంగి ఇందు విద్యగఱచుచున్నారు. శిక్ష కేవలము పుస్తకములమీద నాధారపడి యుండక అనుభవపూర్వకముగ నుండును. విద్యాలయమున శితకాలమున దెఱచెదరు. అకాలమున కర్షకులకు కొంచెము విక్రంతిలభించును.

ఈవిధముగా కం వెనెవారికి స్వార్థము పరమాగ్రము రెండుగు లభించుచున్నది. భరతఖండమునగూడ నిట్టి ఫలోప మునము నిర్మించినటుల నెక్కడు విందుమో!-వ్యవసాయ.

జెజవాడనుండి యొకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు: కాతా నూర్వనారాయణరావుగారి యింటలో నిజయదేశమి యుదయమున 8 గంటలు మొదలు 12 గంటలవరకు వైశిక విద్యవృత్తి హాజనభ జరిగెను. కృష్ణా గోదావరి తీరములనుండి నూట యేబదివందవరకు వేదవేదాంగముల నభ్యసించిన విద్యాంకులు వచ్చియుండిరి. య 5 మొదలు య 8 వరకు యోగ్యతాను సారముగ అశిలిద్యమును వచ్చిన విద్యాంకులకు సత్కరింప నిర్ణయించుకొని ఘనాంతము, వేదము, శ్రౌతము, సాహిత్యము, పరిశ్రాసాములుగ వేర్వరయిరి. బ్రహ్మశ్రీ ప్రభల ఆది నారాయణ ఆనధానుల వారి ఆగ్రాసనాధిపత్యమున వైవిద్య లన్నియు పరిక్షింపబడియె. సాంగముగా వేదము చదివినవారిలో యజ్ఞము చయము మహాభరతము మొదలగు క్రతువుల వాచించిన వారు ప్రధానస్థానమునకు తీసికొనబడిరి. ఈసభకు సంపూర్ణముగా క్రతువులన్నియు వాచించిన వారలు ఋగ్వజుర్వేదములగుందు సలక్షణమునపాటులు ప్రయోగదక్షు లగు శ్రౌతులు వచ్చినందున సభ్యులకు శ్రేతపర్యము గొలుపుచుండెను. ఈసభను చూచి యానందించుటకు నాహూతులై ఈ పురవాసులు విద్యాంకులగు వైదికులును శాక్తికులును వచ్చి యుండిరి. విద్యత్పరీక్ష యైనకరువాని మల్లాది రామకృష్ణ శాస్త్రి సోమయాజులవారు వేదము నభ్యసించవలసిన విధి యును, అభ్యసించుటలో గలకార్యమును, అభ్యయన మోతమున గలగు ఫలమున, వేదవిహితములగు ధర్మములునుగూర్చి ఉపన్యసించి ప్రార్థింపగా నామోదించి, ఒక యగంటవరకు వారి సహజమగు మృదువధుర శైలితో సభ్యులందరిననుకలగుటకు నుపన్యసించిరి. సిద్ధప విద్యత్పరీక్షయి యథా క్రమముగ జరుపబడింది. విద్యార్థులకుగూడ ఆసంపూర్ణముగా జరుపుకొన్న వారలకు యోగ్యతానుసారము రెండు ఒకటి రూపాయలతో సత్కరించిరి. ఇంకను గ్రామములోని కాతా పూర్ణానందం పంతులవారును, మరికొందరును విరివిగా నీ విద్యాంకులకు బహూకృతు లొసంగిరి.

దొంగిలించబడిన ఆస్తి:—మమ్మునహి ఆన వర్తకుడు దొంగ ఆస్తిని పుచ్చుకొనుటవలన కొచ్చిన్ దేవ్యూటీ మేజిస్ట్రేటు గారివలన 6 నెలల కరీన వరకమును 150 రూపాయలు జుల్యునాయును విధింపబడెను. వైఆస్టి మెసర్సు కేరీ నీలానలి కంపెనీవారి యొద్ద నుండి పోయెను. వర్తకుడు జిల్లాజడ్జిగారి యొద్ద అపీలుచేసెను. యె. ఎఫ్. లెమిర్ లిగారు వాదిపక్షమున తిరుమనాపలి కోర్టునందు నాదించెను. జడ్జిగారు జడ్జిమెంటును చెప్పటకు నిర్ణయముగాచున్నారు.

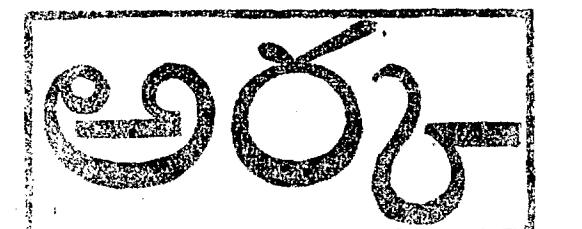
గర్భాశయ రోగినివారికి:— స్త్రీలకు గలుగు ఋతుశూల బహిష్టి కాకుండుట, అకాలబహిష్టి, మెలచాస్తి గాను, తక్కువగానుపోవుట, కుసుమరోగము, సంతానహీనత రక్తహీనత, మలబద్ధకము, నూతికావాతము, కీళ్ళనొప్పలు, అరికాళ్లు, అరచేతులు చుంట మొదలగు స్త్రీమర్మ వ్యాధులను కుదుర్చును.

పెద్దబుడ్డి రు 3.0.0. చిన్నది రు. 1.10.0

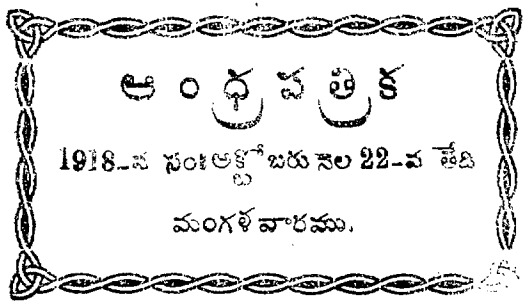
రక్తశుద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, కీళ్ళనొప్పలు, సోమరితనము, ఘేనా ప్రణములు, నుభసంకటములు, నిస్సక్తువ, కడుపులో చుంట మొదలగు వ్యాధులను నివారింది శరీరమువలన కాంతిని ముఖమునకు లేజనుచు యుచ్చును.

పెద్దబుడ్డి రు 3.0.0. చిన్నది రు 1.10.0.

జ్వర నివారికి. బుడ్డి 1-కి రూ. 1.0.0

కేసరికుటీరం, అయ్యుర్యేద బేషధశాల, పోలీసుకమిషనరు ఆఫీసు రోడ్డు, ఎళుంబూరు, మద్రాస్. 166 బ్రాంచి:— 9, బందరు వీధి, మద్రాసు

భారతీయ సమస్య

భారతదేశపు పురోవృద్ధికి గల ప్రతికూల శక్తులన్నియు ఆంగ్లేయ దేశమున చాలకాలమునుండి విజృంభించుచున్నవి. స్వార్థపరులును, సంకుచిత భావులును అగు కొందఱాంగ్లేయులు కాలస్వభావమును గ్రహించజాలక మన దేశభివృద్ధి కాలంశములనేకముల గల్పించిన కల్పితురు గాక. కాని నిజ మగు భారతీయ జీవము ఇట్టి దేశ ద్రోహమున కొడిగట్టజాలదు అందు ముఖ్యముగ దేశజాతెల్లరును స్వపరిపాలనము నేకగ్రీవముగ నభిలషించు నిక్కాలమున, ప్రజాభిప్రాయమునకు న్యతిరేకముగ వర్తించుట యంతటి గర్హితకార్యము వేరొందులేదు. ఇండ్లో బ్రటిషు సంఘమువారు, భారతీయుల నాగరికులనియు, విజ్ఞానశూన్య లనియు స్వపరిపాలనమున కన్నులనియు మున్నగు నసత్యములను నిర్భయముగ ప్రకటించుచున్నారు. ఒక్కొక్క రాజభాగ్యం దలి కొన్ని మండలములను క్రథమమున భారతీయుల వశము చేసి, వారి కార్యనిర్వహణము తృప్తికరముగ నున్నయెడల ఇతర మండలములను కూడ వారి పాలనముక్రిందికి గొనివెళ్ళినయెడల కాలక్రమమున స్వపరిపాలన మతయు తనంతలు తానే వాటికలభ్యము కాగలదని యీ సంఘమువారిటీవల వెల్లడిపరచిన పిచ్చివిధానము గూర్చి మా పాఠకు లెరింగియే యున్నారు. ఆంగ్ల దేశమున నున్న డాక్టరు నాయరు గారు వీరికి బ్రక్కతాళము వేయుచు, భారతీయశయములను ఖండించుచున్నారు. కాని “సర్వేంటు ఆఫ్ ఇండియా” పత్రికా లండను విలేఖరి వ్రాసినటులు, డాక్టరు నాయరు గారు కన్యసించునపుడు, ప్రేక్షకు లెవరును లేకపోవుటచే, ఈ విధముగ ప్రయత్నముల మాని, వారై పత్రికలకు వ్యాసముల వ్రాయుచు, తన్మూలమున స్వీయాభిప్రాయ ప్రచురణము నభిలషించుచున్నటుల తోచుచున్నది. వీరు “భారతీయ సమస్యపై యొక భారతీయసి అభిప్రాయము” అను వ్యాసమును “నైన్త్ సెంచరీ అండు ఆఫ్టరు” అను పత్రికకు వ్రాసియున్నారు. ఆ వ్యాసమున నవలంబించబడిన కుతర్కములకును, విలేడవాదములకును మేర లేదను విషయము మా వ్యాసపాఠకులకు దోకకపోదు. వీరు మాంటాగూ సంస్కరణ విధానమున సూరూపించిన పదిలోపములను ఇచ్చట చర్చించుట సవసరము. ఆగస్టు 20-వ తేది ప్రకటనమునకు చోమూరూ ఉద్యమము ప్రత్యక్ష కారణమనియు, ఈ యద్యమమునకు బీసెంటుగూ గారు కారకురాలనియు, ఈమె విజయమునకు యువకులు కారకులనియు, అందు మూలమున నీ యద్యమము నింద్యమనియు వీరుచేయు సూచనలవలననే వీరివాద స్వభావము తేటపడగలదు. భారతదేశమున బ్రటిషు పరిపాలకుల అశక్తతయే యిట్టి పరిస్థితిసంభవమునకు తోడ్పడిన దని యొక నూతనసూత్రమును వీరు కనుగొనిరి. తా మే విధముగ విధించిన నావిధముగ ప్రభుత్వమువారు వర్తించెదరని ప్రతిశాసనసభ్యులను గ్రహించెదట!

ఇందుల కొక నిదర్శనమును డాక్టరుగారు దెలుపగలరా? శాసనసభ్యులు పాపించు తీర్మానములలో నన్ని ఆమోదితములైనవి? వారు వేయు ప్రశ్నలకు తగిన విధమున ప్రభుత్వమువారిచే నన్ని ప్రత్యుత్తరము లొసంగబడుచున్నవి? ఈ విషయముల నిండుక యోచించినయెడల ప్రజామానసముల యందును, శాసనసభల యందలి ప్రజాప్రతినిధుల హృదయముల యందును కూడ, ప్రభుత్వమువారు తమ అభిప్రాయములను చెవియొగ్గి వివకుండుటచే నిరాశ జనించుచున్నది. తమ అభిప్రాయమున కనుగుణ్యముగ ప్రభుత్వము వారు వర్తించుటలు చేయుటకు తమకు శక్తి లేదని శాసనసభ్యులకు ఏదితమైనది. కాని యిట్టిస్థితి ప్రభుత్వమువారి బలహీనతను తెల్లముగావించుటలేదు. వారి అధికార బలసంపన్నతయే యిందుమూలమున వెల్లడి యగుచున్నది. ఇక్కడనే మోర్లీ మింటో సంస్కరణములు విఫలత నొందినవి. అందుచే ప్రభుత్వమువారు ప్రజలకు బాధ్యులుగ నుండు ఉపసరమును ఆందోళనము బయలుపెడలేదని. ఆగస్టు 20-వ తేది ప్రకటన మీ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వస్థాపనప్రసాదమునే వాదనముచేయు చున్నది.

మీయ్యట, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వస్థాపనమునకు రెండు ఆటంకములు గలవని తెలుపుచు, మాంటాగూ నివేదికమునందలి యీ క్రింది వాక్యమును యెత్తి వ్రాయుచున్నారు:—

“యూరపుదేశ పృథుజమున బట్టి చూచినయెడల యీదేశప్రజాభావశక్తిము దురులై, అజ్ఞానలై, అశక్తులై యున్నాడు; ఇక, భారతసంఘమున జాతి, వర్ణ, మతవిభేదముల విలయైకత్వ నశించుచున్నవి. ఈరెండువిషయములను ధీమతమున యెట్టి రాజకీయవిధానమును పరపు జెందరాదు.”

ఈ వాక్యముల యందలి ప్రతిపదమును లోకభూయిష్టముగ నున్నది. ప్రప్రథమమున పాశ్చాత్యదేశ భావముల బట్టి ప్రాదేశిక స్థితిగతుల నిర్ణయించ బూనుట అన్యాయము, అసందర్భము, సర్వవిషయముల యందును విభేదములు గల ప్రాగ్భిన్న దేశముల కేక నిర్ణయ సూత్రముల ననువర్తించ జేయుటచే నిజకరిస్థితుల నెఱుంగుట దుస్సాధ్యము. ప్రాదేశికాభిప్రాయములబట్టి పాశ్చాత్యవాగదర్శమును పరిశీలించిన యెడల, నది తత్పరి శోధనము నిలువ జాలదు. అయినను, భారత జనసామాన్యమున విద్య విరివిగ వ్యాపింపక పోయినను, పాశ్చాత్య జనసామాన్యమున కంటె వీరు లోకజ్ఞానమునందును, కార్యనిర్వహణసామర్థ్యమునందును అనేక మడుంగు లెక్కు డని మన కెల్లరకు చెలిసియే యున్నది. మరియు, నాయరు గారు పాశ్చాత్య విద్యవలనను, ఆంగ్ల భాషాజ్ఞానము వలననే గాని మన దేశము ముందునకు రాజాలదనియు, అందుచే ప్రజాసామాన్యవిజ్ఞానమును, అందుదప్పించు ఆంగ్ల భాషాపండితులవలననే నిర్ణయింపవలయు ననియు వివరితవాదముల సలుపు మహానీయులలో నొకరు. ఈ విధముగ ఆంగ్ల భాషామూలమున విజ్ఞానవ్యాసనమును చేయు బూనుట వలన మనము రాజకీయమోక్షము సందజాచుట వట్టిభ్రమ. ఇంతవరకును జనసామాన్యమున విద్య విరివిగ వ్యాపింపక పోవుట కీ విధానావలంబనమే ప్రధాన కారణము. ఇక, నూటికి 94 వంతున విద్యాగ. ధవిహీనులై అజ్ఞానాంధకారమున బడియుండి, దేశమున బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వస్థాపనము చేయుట వలన అధికార ముప్పుసంఖ్యాకుల చేతులలో కేంద్రీకృతమగుననియు, పురోహిత జాతి నిరంకుశమున పడరానిపాల్ల నందుచుండిన జనసామాన్యము నుద్ధరించుటయే బ్రటిషుపాలనాధర్మ మనియు, నాయరుగారు రాంగ్లేయులకు తెలుపు

చున్నారు. ఈ కార్య మింకను ముగియలేదట. బ్రటిషు వారు నిర్వహించ వలసిన కార్యమున 100-కి 94 వంతున ఇంకను మిగిలి యున్నదట! కావున ఈ కార్య విజయమునకు నిరోధదాయక మగు మాంటాగూ విధానమును ప్రసాదించవలదని వీరు ఆంగ్లప్రజలకు హితబోధ గావించుచున్నారు. కాని, 150 వత్సరముల నుండియు మనము బ్రటిషు పాలనముక్రింద నున్నను 100-కి 6 గురు కంటె విద్యావంతు లుద్భవించ జాలనప్పుడు, మిగిలిన 94 గురును విద్యావంతులగు. తెన్ని వేల వత్సరములు కట్టునో వేరే చెప్పు నవసరములేదు. దేశమునగల ప్రతిమానవుడును పాశ్చాత్యవిద్యాపారంగతుడై, యేకకంఠముగ స్వపరిపాలనము వాంఛించిన గాని దాని నొసంగరా దని నాయరుగారి అభిప్రాయము కాబోలు! ఇట్టిస్థితి ప్రపంచచారిత్రమున నెచ్చుటను కానరాదు. 1832-వ సంవత్సరమున ఆంగ్ల దేశపు స్థితి కూడ యంతకంటె యెక్కుడు తృప్తికరముగ లేదు. రాజకీయస్వాతంత్ర్యము లభించిన తోడనే, విద్యావ్యాపనము సుసాధ్యమగు నని దేశచారిత్రకకథనమే మన కుద్బోధించు చున్నది. వాని నన్నిటి నావలకు ద్రోసి, నాయరు గారిట్టి పిచ్చివాదముల జేయుటయం దర్థ మేమి? విద్యాధికులు కూడ జనసామాన్యమునుండి వచ్చిన వారే గాని, అందులకు భిన్నులు కారు. వారిది వరకు జేసిన కార్యములవలన ప్రజాభిప్రాయము గుణ్యముగనే వర్తించుచుండిరి గాని, అందులకు భిన్నముగ వర్తించుటలేదని యెల్లరకు దోపక పోదు. అయినను, దేశాశయనిర్ణయమున, మోర్లీ ప్రభువుగారు చెలిపినటుల “సంఘమునందలి ముందంజవేయువారి అభిప్రాయ మేమి?” అని కనుగొనవలె గాని, ప్రతిసామాన్యమానవుని అభిప్రాయము నరయుట నవసరము. ప్రతియుద్యమమును యీ విధముగనే పరిశీలించ బడుచున్నది. దీనినిబట్టి చూచినయెడల మాంటాగూ నివేదికము సూచించినటుల “మనము పురోవృద్ధి నభిలషించు విద్యావంతుల స్వప్రీతిమి; జనసామాన్యమునకు విద్య సంపూర్ణముగ వ్యాపించువరకును వీరి పురోవృద్ధిని మనము నిరోధింపజాలము” అను వాక్యములు నాయరుగారికి గుణపాఠమును నేర్పు నని విశ్వసించుచున్నాము.

ఇక రెండవ విషయము. భారతదేశమున జాతి, మత విభేదము లున్నవనుట సత్యము. కాని యివి నాయరు బృందమువారు అతిశయోక్తితో తెలుపునటుల పరస్పరశత్రుభావములకు కారకములగుట లేదను విషయముకూడ సత్యమే. జాతివైషమ్యములకు నిదర్శనముగ బీచారు అల్లరులున్నవని నాయరు గారు చెలుపుచున్నారు. తాత్కాలికముగ కాలవశమున సంభవించిన అల్లరులు విభేదచిహ్నములు గాజాలవు. ప్రస్తుతము దేశముననున్న విభేదము లన్నియు రూపుమాసిన గాని, రాజకీయస్వాతంత్ర్యము లభింపరాదనుట హాస్యాస్పదము. ఏ విధముగనో విభేదములు ప్రతి దేశమునందును ప్రపంచ మున్నంతకాలమును సాంఘికముగనో, ధన విషయముననో, మతవిషయముననో మానవులయందు విభేదము లుండుట తప్పదు. ఇట్టి విభేదములు ప్రబలముగ నున్నను అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములు, ఐరోపాయందలి యితర దేశములు, మన ఇంగ్లాండుదేశము రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమును బడయ గలిగినవి. ఈ సమయమున దేశమందలి వివిధ తరగతులకును గల విభేదముల పురపు జెందించి, సోదరభావములతో వర్తించుటకు పురికొల్పజాలు శక్తి యేదైన గలదా అగు

మనము యోచించగలము. ప్రస్తుతము ప్రతిభార తీయుని మానసమునను స్వపరిపాలనాశయము గాఢముగ వేరులు నాటుకొని యున్నది. ఈ యేకాశయమే భారత ప్రజల నెల్లర నేకపాతే బద్ధుల గావింపుచున్నది. ఇదియే హిందూ మహా మ్యునీయ సమ్మేళనమునకు గారణము. ఈ విషయముల నన్నిటిని త్రోసిపుచ్చి, నిజస్థితిగతుల నెరుక జేయక, బ్రీలోక్ష ప్రజలను మోసపుచ్చుదలచుకొనిన నాయరుగారి ప్రయత్నములు విఫలత జెందు నని కాలమే తెలుపగలదు. న్యాయమును, కాలస్వభావమును, ప్రాకృతికతత్తువును, మన పక్షమున నుండుటచే, మన యుద్యమము విజయవంతమై, స్వయంస్థియనూత్రానుగుణ్యమగు నామ్రాజ్యస్థ స్వపరిపాలనము మన కచిరకాలముననే లభింపగల దని ముగించుచున్నాము.

ఆంధ్ర జిల్లా బోర్డులు

గోదావరి, గంజాము, జిల్లాబోర్డుల 1917-18 సంవత్సరపు కార్య నివేదికములు మా కార్యాలయము జేరినవి. ఈ రెండు బోర్డులును కార్య భారమును తృప్తికరముగనే నిర్వహించుచున్నవని చెప్పవచ్చును. ఇందులో గోదావరి జిల్లాబోర్డునకు మాత్రమే అనధికారాధ్యక్షుడు కలడు. దీనికిటి శేషగిరిరావు పంతులుగారి పదవిని 1917 సంవత్సరము సెప్టెంబరు, 18 తేదీని అంగీకరించిరి. ఈ బోర్డువారి యాజమాన్యమున నున్న 4 బోకలు బోర్డులును, 17 యూనియను పంచాయతీలును మొత్తముమీద బాగుగనే కృషిసలిపినవి. ఇందు 3 తాలూకాబోర్డులు అనధికారాధ్యక్షులు గలిగి యున్నవి. వీరి కూడ వివిధప్రదేశ మాలకు బోయి, పట్టితుల పరిశీలించుచున్నారు. ఈ జిల్లాబోర్డు సభ్యుల సంఖ్య 32. ప్రతిసమావేశమునకును విచ్చేయుసభ్యులసంఖ్య యింకను అభివృద్ధి నొందవలసి యున్నది. గతవత్సరమున వీరి యాజమాన్యమున 428 ప్రాథమిక పాఠశాలలుండగ, ఈ వత్సరమున నవి 445 వరకును వృద్ధి జెందుట సంభోషదాయకము. ఇది యింకను చాలవలయు మా అభిప్రాయము. 7 మాధ్యమిక పాఠశాల లీ బోర్డువారిక్రింద నున్నవి. మమ్మిడి వరములో అస పూర్ణ మాధ్యమిక పాఠశాల యొకటి నూతనముగ స్థాపితమైనది. పాఠశాలా పరీక్షకుని అభిప్రాయమును జట్టి, యింద నేక లోపములున్నవనియు, వానినెల్ల సత్వరముగ తొలగించవలెననియు బోకకపోదు. ఇంజనీ వద్ద నొక సంస్కృతపాఠశాల యున్నది. ఇది నిమ్మజాతులగు పంచములకు 44 ను, కోయసాండ్లకు 10, యా, పల్లెవాండ్రకు 5 ను, గొల్లలకు 1 యు పాఠశాలలు నిర్మింపబడినవి. ఇందలి విద్యార్థుల సంఖ్య గతవత్సరమునకంటె నెక్కుడుగ నుండుట సంతోషకరము. ఈ మండలముననున్న 21 వైద్యశాలల సంఖ్యయు ఈ వత్సరమున వృద్ధికాలేదు. ప్రస్తుతము వైద్యశాలల సంఖ్యను వృద్ధి చేయుట అసాధ్యమనియు వారు తెలిపియుండిరి. ఈ వైద్యాలయములన్నియు అద్వైతవాదులయందున్నవి. బోర్డు వారి విషయమున శ్రద్ధగైకొని వీరికి తగినసరి నేర్పరచుట త్యవసరము. పితాపురమున నొక వైద్యశాలనిర్మాణమునకు పితాపురం రాజాగారును, తునిలో హోషా ఆస్పత్రిని కట్టించుటకు తుని రాణిగారును అగు

ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల!!

దీపావళి పండుగ!

(1885)

ఆంధ్రు లందరును తమ శక్తివంచన లేక పండుగదివసమున బందరు జాతీయ కళాశాలకు కానుకల సమర్పించి, ఆంధ్ర మాతను పూజించఁ బ్రార్థితులు.

భర్షలను శిల్పచేదముని వాద్దాన మొసంగి యుండిరి. గతవత్సరమునకంటె నీ సంవత్సరమున జననములసంఖ్య తగ్గుటయు, మరణముల సంఖ్య హెచ్చుటయు విచారదాయకము. కలరా, జ్వరములు వీనికి ప్రధానకారణములని ఆరోగ్యోద్యోగి దెలిపియుండెను. టీకాల ఉద్యోగులు చేయుపని అతి అసంతృప్తికరముగ నున్నది. మొత్తముమీద జిల్లాయొక్క ఆరోగ్యస్థితి సంతృప్తిదాయకముగ లేదు. జిల్లా బోర్డు వీధులు మంచి స్థితియందే యున్నను, తాలూకాబోర్డు యాజమాన్యమున నున్న వీధుల స్థితి బాగుగ లేదని అంగీకరింపక తప్పదు. ఈ విషయమున బోర్డువారి కముందు తగిన యేర్పాటుల గావించెదరని నమ్ముచున్నాము.

గంజాము జిల్లాబోర్డు క్రింద 4 తాలూకా బోర్డులును, 17 యూనియను పంచాయతీలును గలవు. మూడు తాలూకాబోర్డులకు అనధికారాధ్యక్షులు నున్నారు. ఈవత్సరమున మూడు పంచాయతీలు నూతనముగ స్పష్టపబడినవి. వీని కార్య నిర్వహణము సంతృప్తికరముగనే యున్నది. యూనియను లన్నియు స్వయంసంరక్షణము గావించుకొన గలుగుచుండుట సంతోషకరము. విద్యాస్థితి సంతృప్తి గొలుపుటలేదు. ప్రాథమిక పాఠశాలల సంఖ్య 291 వరకు వృద్ధిచెందినది. కాని మాధ్యమిక పాఠశాలల సంఖ్య యెంతమాత్రమును హెచ్చలేదు. వీనిలో నొకటి మాత్రమే సంపూర్ణ ప్రాథమిక పాఠశాల. మిగిలిన నాలుగును అసంపూర్ణముగనే యున్నవి. ఇచ్చట నున్న 13 బాలికాపాఠశాలలును మండలాన సరములకు చాలవని వేరే చెప్పువలసరము లేదు. వైద్యప్రతిష్ఠాపనముల సంఖ్య యధాప్రకారము గనే యున్నదని చెప్పవచ్చును. ఈ మండలమున 2 వైద్యశాలలును, 14 డిస్పెన్సరీలును మాత్రమే గలవు. ఇందొక డిస్పెన్సరీ నూతనముగ నిర్మితమైనది. బరంపురము తాలూకాలోనున్న పంచారబొవధాలయము ఉపయోగకరముగ లేదని తీసి వేయబడినది. ఇంగలో ననేకమాలు చాలకాలము ముత్రస్థానము లేకును చిక్కుపడుచున్నవి. బోర్డు వారిలోపమును త్వరలో తొలగించుటవసరము. కలరా, మళూచి వ్యాధులు తీవ్రముగ నేయున్నవి. టీకాల వేయువారు తమ కార్యమును మిగుల నిర్లక్ష్యభావముతో జరిపియుండిరి. వీరిస్థానమున సమర్థులను నియోజింపటవసరము. రోడ్లస్థితి సాధారణముగ బాగున్నదనియే నుడువవచ్చును. కాసి, శ్రీ కాకుళమునుండి బట్టిలివరకును, పల్లకిమిడినుండి వారణాసివరకును బోవువీధులు మర మ్మతును గోరుచున్నవి. బోర్డువారి బోపముల తొలగించుటకు ప్రయత్నముల సల్పుదురు గాక!

నర్ రవీంద్రనాథుడు:

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు.

ఈ మధ్య నర్ రవీంద్రనాథ తాకూరుగారు పితాపురము విచ్చేసినపుడు వారిని న్యూ ఇండియా పత్రికా విలేఖరి సందర్శించి, అనేకవిషయముల గూర్చి ముచ్చటించి యుండెను. కాకినాడనగరము కూడ ఈ మహనీయు సాహ్వానించి ధన్యత గాంచి

నది. ఆ వివరములను వే రొకచో, ప్రచురించితిమి. ఈ దేశభక్తుడు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణము గూర్చియు, దేశభాషాప్రాచు ఖ్యము గూర్చియు బలికిన వాక్యరత్నము లెల్లరకును కారవపాత్రములుగ నుండక తప్పదు. వాని నిట వివరించుచు న్నాము:— “భాషాప్రయుక్తముగ రాష్ట్ర నిర్మాణమును గావించుట సహజ మని నా అభిప్రాయము. తత్ఫలితముగ సం రాష్ట్రములు గల భారతదేశ మేర్పడగలదు. మాతృభాషల మూలకముగ విద్యను గలపవలెను. ఆంగ్ల భాష రెండవ భాషగా నుండవలెను.” ఇట్టి మహనీయుల సానుభూతిని బడసిన భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రోద్యమ భావిస్థితి మిగుల జయప్రదముగ నుండు ననుటకు సందియము లేదు.

విషజ్వరము

పురపాలకుడ్య సంఘమువారి నేక మదరాసు పురపాలకుడ్య సంఘాధ్యక్షులు శ్రీ. సి. మెలోని వి. సి. ఎస్. గారు మాకిటుల వ్రాయుచున్నారు:— ప్రకృతము నగరమున వ్యాపించియున్న విషజ్వరమును నివారణ చేయుటకు కార్పొరేషనువారు చాల ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. జ్వరపీడితులకు కావలసిన వైద్యసహాయము చేయించుచున్నారు. ఇందు విషముయన వారు ప్రకృతము చేయుచున్న కార్యముల వివరించిన బాగుండునని నా అభిప్రాయము. ప్రకృతమును చికిత్సాలయములు కాక, 26 ప్రదేశములలో జ్వరపీడితులకు వైద్యసహాయము చేయుటకును, కావలసినవారికి జ్వరవిషయమున గలహ యిచ్చుటకును, వైద్యాలయములు నెలకొల్పబడినవి. ఈ ప్రదేశములు ఎక్కడనున్నవో తెలియజేయుటకు గోడలమీద ఆరవము, తెలుగుభాషలలో అచ్చుజేయబడిన ప్రకటన పత్రికలకు ఆతిక్రించి యున్నాము. జ్వరపీడితులకు వారి యిండ్లకు వెళ్లి వైద్యసహాయము చేయుటకు సయితము కొంతమంది యాదతులను నియమించి నాము. వీరిలో చాలమంది మదరాసు వైద్యకలాకాల, ఉన్నత విద్యాలయముల విద్యార్థులు, సేవాసమితి సభ్యులు. వీరు ప్రతియింటికిని వెళ్లి, కార్పొరేషనువారు సప్లయచేసిన గుండుల నిత్తురు. ఇంతవరకు వీరు మూడు వేల కేసుల పరీక్షించి చుంగు లిచ్చియున్నారు. కావలసినచోటికి మందులను తీసికొని పోవుటకు మోటారుబండ్లు కొన్ని ప్రత్యేకముగా నుంచుచున్నారు. గాయ చేటు, తిరుళ్ళి కేరీ, చింతాద్రి చేటు, వామూరుగోడ్డు, తండ్రి యారు చేటులలో నున్న జ్వరపీడితులకు వీరవారికి పాలు, గంజని కార్పొరేషనువారే ఉచితముగా నిచ్చుదురు. జ్వరమునచ్చిన ప్రజలు చేయవలసిన విధానములను గురించి ఆంధ్రము, ఆరవము, హిందూస్థానిలో వివరములు అచ్చుజేయబడి యున్నవి. వీనిని ప్రతివారికిని ఉచితముగా పంచివెట్టుచున్నాము. జ్వరపీడితులను చికిత్సాలయములకు వెళ్ళుచు మందును పుచ్చుకొనునది కొరకులలో ప్రకృతమున నా కనేక కష్టములు సంభవించుచున్నవి. వారు మేము చెప్పుమాటల వినుట లేదు. మందు వేసివారనెను నెవమమిద మే మిచ్చు భోజనమును సయితము గయింతుటకు కొంతమంది నిరాకరించుచున్నారు. ఇటుల తలచుట చాల ప్రమాదము అయినను యువకు లనేకులు ప్రజలకు చెప్పుచున్న వాక్యములకు పట్టి యీ కష్టములు ప్రకృతము తగ్గి పోవుచున్నవి. జ్వరపీడితులకు ఎంతిమందిగారి సోకన అంతమందిది. వా గున్న గదులలోనికి అవసరముగా ప్రవేశించుటకుకు రోగుల బంధుమిత్రాదులు ప్రయత్నిం ప్రార్థితులు.

0 10 20 30 40

అంశము, ఆక్టోబరు 20 :—ఈ దినపు చిత్రిమయంపు
వ్రతముగ సాలెనరు స్వాధీన పరుచుచోబడినటులు నెలినది

మార్గభాగమున 10 మైళ్ళ దూరమునందు 1 మైలు పురోగ
మనము కలిగినట్లును రూపము విశేషమును తెలుపుచున్నాడు.
తెలిజుముగా ముఖ్యమైన పురోగమను కలిగినది. చివరము
మునై యుండిన పంక్తి ప్రస్తుతము ఎక్కడివరకు దిన్నగబోవు
చున్నది. అచ్చటినుండి బూడెక్ పొల్లువినట్లు గ్రహమైన
ఓనెల్లిపేమలనున్న లీజు కాలవకున్న బోవుచున్నది.

పరాసువారి విజయము.

లండను, ఆక్టోబరు 21:— రెండవ ఆంగ్ల సేన ముల్తును
చేరను. పారెటూడిరేస్సీమును చేరనున్నది. డెరివాటినుకాలవ
వైసి నెదిరి, లిమగ్రామెనులయొద్ద నుండు మొగలను పరాసు
వారాక్రమించిరి. హోలండు సహాయముండి లిమగ్రకును కీత్రు
వు లీకాలవను కాపాడవలచినట్లు తెలియుచున్నది.

భైదీలు.

లీకాటూ కుత్తరమున 3 వేల మంది పట్టుకొనబడిరి.
సెల్లీసాంతమున కీత్రుస్థానములకు ప్రకృతిరక్షణములు బలి
వ్రములుగ నున్నవి. మానేజు తీరముగ పోలి ఎయినునదిని
చిశపగుచుకొని వెంటనే పంతులను చేసెను. మాఫీరంగులు
పదాతులకు బాగుగా పోడ్చుడెను. మానేజు బ్రాహ్మణ కుత్తర
మున నెంటు ఆచుండుపెట్టులను చేసెనున్నది.

జర్మనుల పలాకునము, వజ్రము.

రంగమునందంతటను జర్మనులు పలాకునమైరి. బెల్జి
యనులు డెంజివిలోలోలో స్థిరపడిరి. జర్మనులు మరలను తీ
యటలన వరదలు కలిగినను పరాసువారు లిమను దాటి ను
లెనమొగల నేర్పరచిరి. రెండవ ఆంగ్ల సేన సమగ్రముగ లిమ
నదిని దాటెను. 620 మంది 169 ఖిరంగులను ఈ నెల 14వ
తేదీనుండి బ్రిటిషువారు వశపరుచుకొనిరి.

కొల్కత్తను

సెర్వీయావారి పురోగమనము

లండను, ఆక్టోబరు 20:— 18 వ తేదీని సెర్వీయా పరా
సునేలకు కిసత్తిజిల్లాలో ప్రవేశించెను. అల్బ్ జిసట్టు కుత్తరమున
నివాసమును మునుపటి బస్టాను సెర్వీయా వారాక్రమించి
మొరావా దక్షిణ తీరముననున్న బ్రెస్టెనిటను చేరిరి. నోవి
బజారు కుత్తరమున కీత్రువులు కార్లినో కేగుచున్నారు మేము
తరుముచున్నామని పరాసువారు తెలిపిరి

అమెరికా

రబ్బరుదిగుమతి

లండను, ఆక్టోబరు 14:— అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్ర
ములకు 25 వేల టన్నుల పచ్చిరబ్బరును తెప్పించుటకు,
దీనిలో 5,7 వేల టన్నులను మధ్యదక్షిణ అమెరికాలనుండి
తెప్పించుటకును 10-వ తేదీని యధ్వవాణిజ్యశాఖవారు రను
మతించిరి.

నాల్గవ స్వాతంత్ర్య ఋణము

వాషింగ్టను, ఆక్టోబరు 21:— మూడు వారములు
గడచినవి. బాంకులలో విరామములేదు. 2 కోట్లమంది ధన
మొసంగిరిని తెలుచున్నది.

హంగరి

హంగరి విడిపోవుట.

లండను, ఆక్టోబరు 20:— ఆర్థిక, వైదిక, విశేష, కాజ
కీయ విషయములందు ఆస్ట్రియాతో హంగరీకి సంబంధమేమి
యనుండగూడదను తీర్మానమును హంగరి పార్లమెంటులో
కాంటు కటోలిక రుపపాదించిరి.

దక్షిణ స్థావులు.

లండను 2వరమున దక్షిణస్థావు సంఘమువారు సమా
వేశమైరి. వీరు 70 లక్షలమందికి ప్రతిధులు. 16-ని తేదీని
కారలువ కనర్తజీవన ప్రకటనమును వీరు నిరసించిరి. హాపు
బర్న్సుతో తమకెట్టిసంబంధము నుండగూడదనిరి.

రుష్యా

ఉక్రేనియవారు కానక్కలనహోయమును కోరుట.

స్టావహము, ఆక్టోబరు 2:— జర్మనులు వదలివో
ఉక్రేనియాలో తొందరలు కలుగవచ్చునగాన కానక్కలను
పంపవలెనని ఉక్రేనియా ప్రధానమంత్రిగోరెను. ఆస్ట్రియా సేన
జర్మిసంకేత పత్రము నెరపువారిని కఠినముగ కఠించెద మని
బుడపాకా ఫెప్ట ప్రకటించెను.

జర్మనీ

సంధి సూచనలు.

ప్రదేశమును కదిలట.

లండను, ఆక్టోబరు 21:— ప్రెసిడెంటు విల్సను గారు
మిత్రమండలి భాగమును మాత్రమే ఆధారము చేసికొనిరి. దేశ
మును వదలుటనుకూర్చి ఆచుకవేసిన మాచనలు గ్రాహ్యములు
కావు. అయినను జర్మను లితరమరకులను చర్చింపగోరెద దని
జర్మనులు ప్రెసిడెంటు విల్సను గారికి ప్రాసెదరని బెల్లినునుండి
తంతివార్త వచ్చినది.

అమెరికావారి భావము.

న్యూయార్కు, ఆక్టోబరు 20:— ప్రెసిడెంటు విల్సను
గారు ఆస్ట్రియావారికి కంపినలేఖ సమంజస మని అన్ని ప్రతిక
లును ప్రకటించినవి. రాజనీతిజ్ఞులందరును మార్చించిరి. అమె
రికావారి భావమునెగాక ఆస్ట్రియా హంగరీలో బాధితులగు
పాలితుల భావములను గూడ ప్రెసిడెంటు విల్సను గారు
వివరించి రని అమెరికా నె నెటు అధ్యక్షుడు హిచికాట్ గారు
నుడిపిరి.

దేనుల సూచన

ఆమెన్స్టెడం, ఆక్టోబరు 20:— మెయినిగు గారు ప్రజలు
జర్మనుల పాలమును కోరుదుకో డేల పాలనమును కోరు
దుకో విచారించుట కోకలంబము నేర్పరుచుటకు 1864 వ
సంవత్సరమున జరిగిన సంధియందు రీత మరతునందు వివరింప
బడినది. అమెరికా నపు డేనులజరిపి ఆట్టిసంఘము నేర్పర
వలెనని దేనులు జర్మనులను కోరిరి.

మరణములు.

లండను, ఆక్టోబరు 20:— కివరెండు హాన్స్ గారు (కా
నెన్సు) గాయములవలన ననిపోయెను. నోవ్ వ్యాధియూర్తి
నెవరీ గారు కీర్తిశేషులైరి.

వృత్తాంతములు

ప్రతిరోజిన చట్టము:— నవంబరు నెల 6 వ తేదీని
జరుగు బొంబాయి శాసనసభలో నీచట్టము మొదటిసారి చదివ
బడును.

మరణములు:— లాతీతామారు పా హాయి గారును (నో
బుసంస్థానము యావరాజు కుమార శ్రీ దీపసింహాజీ గారును
విషజ్వరము వలన మృతినిందిరి.

కథనాదు సేన:— కథివాదులో నేర్పగుట బడిన మాత్రన
సేవకు ఇండ్లు కట్టించుటకు నానునగురు మహారాజు గారు 50
వేల రూపాయల నిచ్చెద మనిరి.

బొంబాయి స్త్రీల శాఖ:— ఈ శాఖ యాజమాన్యము
ను వశించిన ఆరునెలల నెలదినములు నెలవు పుచ్చుకొనుటచే
నామెస్థానమున బొంబాయి విషపు పామరుగారు సతి పని
చూడ నంగీకరించిరి.

దక్షిణాఫ్రికా నాయకుని మరణము:— దక్షిణాఫ్రికా
లో భారతీయ నాయకులలో నొకరుగు ఆహమదు మహమదు
మచాలియా గారు మృతినిందిరిని తెలియుచున్నది. వీరు చాల
కాలము బ్రాన్సువారు బ్రిటిషు ఇండియా సంఘమున కధ్యక్షు
లుగా నుండిరి.

హైకోర్టుజడ్జి:— బొంబాయి హైకోర్టుజడ్జి సర్ ప్రాం
కుబీరునుగారు పని చాలించుకొనుటచే 21 వ తేదీని కచేరీపని
ముగిసినపిదప అద్యక్షేటు జరలుగారు వ్యాధివాదుల పక్ష
మున న్యాయ బీరునుగారిని ప్రశంసించిరి న్యాయ బీరునుగారు
ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి.

నాగపురమున విషజ్వరము:— వైద్యశాఖవారును ఇత
ర వైద్యులును చాల నివారణ ప్రయత్నములను సలుపుచున్నను
వ్యాధి తగ్గుచుండుటలేదు. మరణములు 140 వరకును పెచ్చి
నవి. కళాకాలమును, పాఠశాలమును నిలిపి న్యాయస్థానము
లును 15 దినములవరకు మూయుబడినవి. ప్రాథమిక పాఠశాల
లు తాత్కాలిక వైద్యశాలలుగా మార్చబడినవి. ఉచితముగ
నందులను తలంటికుల ద్వారా ప్రజల కందకేముచున్నారు.

వి. ఎన్. రైడు, వి. సి. ఎస్. గారు:— వీరు మొన్న
నే ఇంగ్లాండులో వి. సి. ఎస్. పరీక్షలో గృహ్యులైరి. వీరు
బొంబాయి రాజధానిలో నియమింపబడిరి. కాబట్టి వీరు పూనా
నుండి వచ్చెదరు.

కరాచి పాఠశాలలు:— ఆఫ్ఘు సంగుదేశమునకు ప్ర
త్యేకముగ డిప్యూటీని నియమించిన తేదీ లగాముతు కరా
చిలో 100 ముల్లా క్రొత్తపాఠశాలలు తెరువబడినవి. లోక
జపాఠశాలల విద్యార్థులక్రింద వెచ్చింపబడు నైకముకన్న ఈ
పాఠశాలలో తక్కువ వ్యయము లగుచున్నది.

సింధురాష్ట్రమున విషజ్వరము:— విషజ్వరము త్వరగా
పెచ్చుగా వ్యాపించుచున్నది. తంత్రివార్తా కార్యాలయము
లోని వారికి పలువురికి వ్యాధి సోకుటచే తంతివార్తల పని
గూడ సరిగ జరుగుటలేదు. శనివారమునాడు 180 మంది చని
పోయిరి. అంతవరకు ఆవారమునకు మొత్తము 597 మంది చని
పోయిరి. కతకత్తనమున నావారమున 188 గరు చనిపోయిరి.

పూనానగరపాలక సంఘాధ్యక్షుడు:— ఎన్. సి. కె. ఆఫ్ఘు
గారు:— ఇదివరకు కేసరీ ప్రతికా సంపాదకులుగా నుండిన
కెల్సెరుగారిని నగరపాలక సంఘాధ్యక్షులగా నియోజిం
చిరి నియోజితసభ్యుని అధ్యక్షునిగా నియోజించుట కిదియే
మొదటిసారి. నియమితసభ్యుల సంఖ్య మూడవనంశు కలదు.
కీర్తిశేషులగు గోకేగారు కొంతకాలము సంఘాధ్యక్షులుగా
నుండిరి గాని అపుడు వారు నియమితసభ్యులుగ నే యుండిరి.

ఆక్టోబరు 19-వ తేదీని సుకమహమ్మదీయ పాసింజరు
అంగడిపురపు బందిపోటుకేసులో సాక్షిగా నున్నట్లు తెలియు
చున్నది. వై బందిపోటు టిరూరు రైలుస్టేషనుయొద్ద మిక్కిలి
ధయంకరియుగ నుండెను. నోవ్ హెడ్ కనిస్తేయినకు నోక
హోపేజుమే నేనరు బ్రాహ్మణునకును గాయములు తగిలినట్లు
తెలియుచున్నది. నేరస్థుడు ఒడలెరుగకుండ కృత్యములు
చేయగాజైలునందు చేయుబడిన. ప్రస్తుతము వారియొక్క
బుద్ధి స్వస్థతలేనట్లు తెలియుచున్నది.

పురుక్కోట:— ఈ సంస్థానమున ప్రతిగ్రామమునకు
గూడ ఈవ్యాధి వ్యాపించినది. పట్టణవైద్యశాలలో ప్రతి
దినమును 800 మందికి ఔషధముల నిచ్చుచున్నారు. వైద్య
శాలలో శత్రుచికిత్స చేయుభాగమును మరియొక వైద్యశా
లగ సెనార్చి అచటగూడ నొషధముల నిచ్చుచున్నారు. ఒక
ప్రత్యేకవైద్యశా మందులను తీవికొని ప్రతియంతికిని వెళ్లు
చున్నాడు. 19-వ తేదీని చాలమంది యువాధ్యాయులును
550 మంది విద్యార్థులును కళాశాలకు రాజాలకపోయిరి. గాన
మరిల వారియొక్కజలవరకును కళాశాల మూయుబడినది.

యావద్భాగత మితవాదిసభ:— ఈసభకు రాదలచిన
వారికి ఆరోగ్యకరము లగు పేటలలో బసలు ఏర్పాటుచేయు
బడును. పాశ్చాత్యపద్ధతిని భోజనాదులను కోరువారు దినము
నకు రు 10 అను భారతీయపద్ధతిని కోరువారు రు 8 గు
ఇవ్వవలెను. ఈనెల 31 వ తేదీని వసంబరు నెల 1-2-3
తేదీలను బసలు వైరీతిని ఏర్పరుపబడును. భారతీయ పద్ధతిని
కోరువారు సరువులను తెచ్చుకొనవలెను. ఎడత లేకభోజన
మును కోరుదుకో రాష్ట్రీయ కార్యదమ్ముల శీఘ్రముగ నెరిగింప
కోరవలె. “మాన్సను - బొంబాయి” అను చిరునామాకు
తంతివార్తల సంపిక చేరును.

బర్మాబియ్యపు వర్తకులసంఘము:— ఈ నెల 21-వ
తేదీని రంగూనులో సంఘ సమావేశము జరిగినది. బర్మాబియ్య
పు వ్యాపారమును గుత్తగొను దురుద్దేశముతో కొందరు చేసిన
చదువులచేను బొంబాయి దొరతనమునా రామసింహు న్నా
రని బొంబాయి క్రానికలుప్రతికలో చదువులవలన చాల చింత
గలిగినది. దొరతనమునా రిందులకు సమృద్ధిపరచుడను. ఇది
స్వార్థపరుల దుష్టిని దీక్షలన వ్యాపారులకును ప్రజలకును
గూడ నష్టముకలుగును. కాన ముందుగా మాతో నాలోచించక
ఎట్టి విధానమునకును దొరతనమునా రనుతంప గూడదు.
బీదలపట్ల నీసంఘమువారికి సామర్థూరి సంపూర్ణముగాకలగు.
బియ్యమును కొన్నిస్థేయరులలో ఎగురుతీచేయుట బొంబాయి
రేవులలో దిగుమతిచేసి పంపకముచేయుటయొక్క దొరతనము
వారు కోరినపనులు చేయుట కీసంఘసభ్యులు చాలియున్నా
రు. అగు సభవారు తీర్మానించి తీర్మానములను అధికారులకు
తెలుపుటకు అధ్యక్షుడగు ఎ. బి. మెహతా (నాథాంకేసి
సంబంధ) గారి కనుమతి మొసంగిరి.

కత్తికోటకుట:— కత్తికోటకుట దక్షిణమందున్న చెరువునందున్న నన్నరాతి (21-వ తేదీ) ఒక మోస్తానాతి వర్తకునికి లియ్యాలాతి కూలివానికి ఒక కయ్యముకలిగెను. కూలివాడు దుకాణదారునిచే నావలకు దరుసుబడుటచే వాడు తోయి లెనన్నేహితులను ముగ్గురిని తీసుక వచ్చెను. ఇంకలో నద్వప్తవశముచే వర్తకుని ఇరువురు బంధుగులుగూడ అంగడికి వచ్చిరి. వీరికిని కూలివారి స్నేహితులను కలిగిన జట్టిలో మొక లియ్యాలానికి కఠినమైన గాయములు కలిగిలెను. మఱియొక ముగ్గురికిగూడ కఠినమైన గాయములు కలుటచే వారందరు ఆస్పత్రికి దీసుకపోయిరి. మోస్తాను పారిపోయిరి కాని పోలీసు వారు వారిని వెదురుచు న్నారు.

బొంబాయిజ్వరమున కొక ములభమగు నామధము:— 12 అవున్సులస్కోలో అరపిడి కనుమిరియూలు ముక్కాచెక్కా గాకొట్టివేయవలెను. ఒక వెల్లులిపాయను చిన్న చిన్నముక్కల క్రింద కొనివేయవలెను. దానిని అరగంటనేపు మరగించవలెను. అట్లు మరుగుచుండగా రుచికి కొంత పటికలెల్లును చేర్చి 10 అవున్సులగువరకు మరగించి వడపోయవలెను. దానిని జ్వర నూనన కనబడినవెంటనే కోజుకు రెండుసారులుగాని మూడు సారులుగాని భోజనానంతరము విడిగా గాని పాలతో కలిపి గాని పుచ్చుకొనిన తప్పకుండుమిచ్చును. మోతాదు 1½ తేక 2 అవున్సులు కవాయము. ఇదివర కేకవాయమును పుచ్చుకొనిన వారి కందరికిని తప్పక గుణవిచ్చినదని యొకరు మదరాసు ప్రైము పత్రికు ప్రాసిరి.

మైనూరు శ్రీల ప్రధనుసమావేశము:—గత శుక్రవార మునాడు మైనూరులో మహారాణీ కళాశాలామందిరమున సమావేశము జరిగింది. 200 మందిసభ్యులు సభకు వచ్చిరి. చంద్ర శేఖరయ్యగారు సభి అధ్యక్షత వహించెను. శ్రీల సభ సంగత్య రమున కొకసారియైన జరుగవలెను. బాలిక లున్నతవిద్య నభ్యసించుటకు బాల్యవివాహము లభ్యంతరముగ నున్నవి వివాహమైన వెంటనే బాలికలకు విద్యభంగమగుచున్నది. కాన నీలించారములను తొలగింపవలెను. బాలికలకు బాలికలకు గూడ విద్యావకాశములను కలిగించవలెను. బాలికలకు ప్రత్యేక విధానము నవ్వదాయకము. 12 తళ్లెరములలో పు బాలికకు పట్టమును బడయునర్హత ఎట్లును కలుగజాలదు. బ్రాత్రికోత్తవిధానములను ముందు బాలికలకు వర్తింపజేసి పరిశీలించవలెను. శ్రీలవిద్యనూడ పురుషు విద్య పలననే సవ్యసమగ్రముగ నుండవలె నని మక్కియ్యు బి. పి. గారుపరాదించిరి. కో. ముప్పయ్య బి. పి. గారి తీర్మానము ననువదించిరి. అంధ్రభాషలో విద్యనేర్పబడుట అనవరతమనిరి. ఉన్నతవిద్య బాలికలకు బాలికలకిన్నిట సమానముగా నుండవలెనని తీర్మానింపబడినది. వివాహవయసు శ్రీలకు పాచ్చిం పుటదరలెనని అభ్యుతారాలు నుడివెను. కన్యలకు మయనుమిరిన వారికిచ్చి పెండ్లిచేయుట యహపాతకము గాన ధనమున కాక పది ఎండు నట్టివివాహముల కంగీకరింపరాదని రంగమృగారు చెప్పిరి. యువకులకు పెండ్లిండ్లుచేయవచ్చునని హిందూశాస్త్రము లంగీకరించుచున్నవని మొకోబరావు సలిగారు నుడివెరి. అన్ని కమయములలోను శ్రీలు విద్యావతులుగా నుండవలెనని అభ్యుతారాలు నుడివెను.

నోటీసు.

ప్రాద్దుటూరు డి॥ ము॥ కోస్తలో

అసల వ్యాధ్యము పెంబు, 458/1917

వాది:—గంజకుంట వెంకట నారాయణపు

- ప్రతివాడు { 1 మర్రి ఆరవరాసున గాడు (చనిపోయెను)
2 సబ్బర్తి భాగదూర్లు
3 కిరిణప్ప (మొదటి ప్రతివాది సహోదరుడు)

భాగము పంచుకొనలేదు

అందరూ రైచూరు జిల్లా మన్సిల్లో కాపురమున్నారు.

వాది ప్రతివాదులనుండి గూడజేసిపాపము బాకీ యు 117-0-0 రాయల్సుకొనుటకు గూడజేసియున్నాడు. ఈవావా 25-10-1918 నకు వాయుగా జేయబడినది. ప్రతివాదులు స్వతహాగా గాని స్నేహపల్లగాని పాపర కానియెడల ఎప్పుడొచ్చి డిక్లీచేయుటదను. (1847)

సి. యస్. సరళింహాచారి.

ప్రాద్దుటూరు 21-10-18.

వాదకీలు.

నిజ వార్తలు

వనినేర్పుకొనే బాలురయొక్క పరీక్ష:— ఇన్ ఫ్లయంబాజ్యముచే నై సుదహరింపబడిన బాలురయొక్క పరీక్ష అక్టోబరు 26 వ తేదీన జరుగుటకు బడులు నవంబరు 30 వ తేదీ కలివారమున జరుగవలెను.

వచ్చుయత్తుకాలేజీ ధర్మకర్తలు:—రిజిస్టరుచే యబడినవారియొక్క యెన్నిక ఈనెల 19వ తేదీన జరిగెను. కె. సి. డి. జేశాచా:యారు సి. పి. రామస్వామయ్యగారి స్థానే నియమింపబడిరి. అయ్యరుగారు సెప్టెంబరు 7-వ తేదీన కేసు వదలిని వదలివెట్టిరి.

బాలీయ కళాశాలలు:—ప్రకృతిము వివశ్వరము నగరమున పాచ్చుగా నున్నందున నవంబరునెల 4-వ తేదీ వరకు బాలీయవిశ్వవిద్యాలయమువారి యాజనాన్యమున నున్న వ్యవసాయ, బోధనాభ్యసన,వాణిజ్యకలాకాలలు,తేనాముపేట బాలీయ ఉన్నత విద్యాలయము, నగరమున పలువోట్లనున్న బాలీయ విద్యాలయములు మూసివేయబడినవని తెలియచున్నది మదనపల్లె

మదనపల్లెయందు జ్వరములు మెండుగా నుండుటచేత ఈ యంటుజ్వరములవలని బాధలు కొంతవరకు తగ్గించుటకై బాలీయకలాకాల మదనపల్లె బోర్డునైన్సులు ఈ నెల కడపటివరకు మూయబడినవి.

ఆయుర్వేదపు బహిరంగసభ :— చెన్నపురినగరవాసులయొక్క బహిరంగసభ విజ్ఞాపియా సబ్లిక్ హాలున 28-వ తేదీ బుధవారము 5-80 గంటలకు యీ క్రింద కను బలచియుండు సమాచారమును చర్చించెదరు. స్థలసంబంధమై నట్టియు వాజ్ఞాంగ సంబంధమైనట్టియు తీర్పులను అలోచించుటకున, ఆయుర్వేద యువానివిధములు చర్చించుటయును జరుగును. దివాన్ బహదూరు కె. కృష్ణస్వామిరావు సి. బి. గారు ఆగ్రానవాధి పత్యము వహించెదరు. సి. పి. రామస్వామయ్యగారు, బీజెంటుమృగారు ఎ. సి. పార్థసారథినాయుడు గారు డి. గోపాలాచార్యులు గారు డాక్టరు లక్ష్మీవతి మొదలయినవారు మాట్లాడుదురు. దయచేయ అందురును ప్రార్థియు.

నొక మరణము:—ఎచ్. ఎచ్. శేటు కవాలు గూలమ్ ఫోర్స్ బాన్ బహదూరుగారి కుమార్తె గలించిన తరువాత కర్నాటక కుటుంబమునకు చాల నష్టము సంభవించెను. కర్నాటకపు అఖిర కవాలునకు 68 సం॥ వయస్సు యీమె తన అల్లుడైన యమ్. ఎ. కె. ఆక్ థాల్ వెల్లూరు పోలీసు డిప్యూటీ నూపంఠెండెంటుగారి యింటియొద్ద చాల కాలమువరకు జబ్బుచే పడియుండి 17 వ తేదీ గురువారమున కాలము చేసెను. ఆమెయొక్క కశేబరపువెట్టెను చెన్నపురి కి తేబడగా కర్నాటక కుటుంబమువారు ఆనేకులు నచ్చిరి. ఆదినము 11 గంటలకు ఆమె తిరుగలిక్కేడియందు పెద్దమా న్నుండందు మిక్కిలి ఘనముగా స్థాపింపబడిన. వీరి కుటుంబమునకు కలిగిన కష్టమునకు మేము మిక్కిలి చింతిల్లుచున్నాము.

శ్రీ ధన్వంతరి వర్ధంతి:—అఖిలభారత ఆయుర్వేద మహా మండలివారిట్లు ప్రాయశున్నారు. నిఖిలభారతాయుర్వేద మహా మండలివారిచే నావహితమైన సభలో శ్రీధన్వంతరిపూజ ధరతఖండమున సెల్లెడల సుబ్బుటకును ఆశ్వయుజ కృష్ణత్రయోదశినాడు నిఖిల భారతాయుర్వేద నిధిత్రయిం టింటు ధన్వంతరి భిక్ష సేయుటకును వైద్యరత్న పండిత. డి. గోపాలాచార్యులవారు ప్రాసిన విశేష వ్యాస మంగీకరింపబడినది. ఆ వ్యాసమును ధరతఖండమందలి ప్రధానభావలలోనికి పరివర్తనము చేయించి ఆయుర్వేదభాగిమానుల కన్ని తావులకు పంపుటకు నిర్ణయింపబడినది. ధన్వంతరి భిక్షకై చెన్నపురి 20 భాగములుగా విభాగించి, ఒకొక్కటి యొక్క యమావలియు కొందరు స్నేహితు సేవకులకు వొసంగబడినది. ఈ యాధ్యమము నిర్వహించుగ సాగుటకై జేశాభిమానులందరు తోడ్పడ ప్రార్థితులు. ఆయా తావుల నగరములలోని ధన్వంతరి భిక్షహూపయినధనము. “ఆయుర్వేద మహామండలి కోశాధ్యక్షుడు” ఆయుర్వేద కళాశాల “కేంద్రలపాస్తు చెన్నపురి” అను విలాసమునకు పంపుదురు గాక.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము వైద్యపరీక్షలు

ఎం. బి. డి ఎస్. మొదటిసంవత్సరము 2, 5, 7, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 23, 24, 26, 29, 30, 31, 34

ఎల్. ఎం. ఎస్. మొదటిసంవత్సరము పరీక్షలో నెగ్గినట్లు పరీక్షింపబడినవారు. 1, 3, 4, 9, 10, 21, 25.

ఎం. బి. డి. ఎస్. రెండవ సంవత్సరము: 37, 40, 41, 43, 44, 48, 49, 51, 53, 57, 58, 59.

ఎల్. ఎం. ఎస్. రెండవసంవత్సరము. పరీక్షలో నెగ్గినట్లు పరీక్షింప బడినవారు. 38, 39, 52, 54, 55, 56

ఎల్. ఎం. ఎస్. రెండవసంవత్సరము 62, 63.

తిరువూరునందు డాక్టరు వరదరాజు నాయుడుగారి కుటుంబము యిన్ ఫ్లయంబాజ్యముచే చాలపీడింపబడునట్లు తెలియచున్నది. నాయుడుగారి యొక సహోదరియు సహోదరియొక్క 17 సం॥ వయస్సుగల కుమారుడును, 12, 28 తేదీలను కాలము చేసిరి. నాయుడుగారి బానిసరదీయ, రెండవ కుమార్తెయు జ్వరముచే బాధపడుచున్నారు. నాయుడుగారి కూడను జ్వరము కొంచె మాత్రేమయినది. నాయుడుగారు కేసు పొడుగింపుకు వాయిదా కోరలేను. వీరికేసు 25-వ తేదీ మధురనుండు విచారణ చేయబడును. నాయుడుగారు 28-వ తేదీన మధుర వెళ్లుటకు నిశ్చయించుకొనిరి.

వాతావరణ సీత

1918 సం॥ అక్టోబరు 22-వ తేదీ మంగళవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	మొత్తము	అక్టోబరులో	మొత్తము	అక్టోబరులో	సెప్టెంబరులో	మొత్తము	అక్టోబరులో	సెప్టెంబరులో	మొత్తము
	24	24	24	24	24	24	24	24	24
గోపాలపూరు	91.8	68.8	...	80.70	87.61				
వాల్తేరు	86.9	73.4	...	18.42	29.71				
కాకినాడ	88.0	72.5	...	22.34	29.00				
బందరు	86.4	73.7	0.80	28.42	30.58				
గుంటూరు	92.2	77.0	...	19.37	28.30				
నెల్లూరు	93.1	78.0	0.04	8.71	18.87				
పుర్రాసు	93.2	77.1	0.11	14.67	24.20				
మైదరాబాదు	90.3	65.5	...	17.61	28.73				
అనంతపురము	94.2	75.9	...	12.78	20.75				
బళ్లారి	94.8	71.5	...	10.75	16.62				
కర్నూలు	93.5	73.8	...	18.05	23.52				
కడప	95.8	77.1	0.06	12.68	24.55				
తెంగుళూరు	87.3	66.0	0.59	22.73	29.76				
కల్లూరు	94.2	73.6	0.10	16.61	20.04				
కేలము	93.8	72.8	0.08	15.43	32.14				
కోయంబుత్తూరు	90.0	71.5	0.10	9.62	14.21				

దీప్తికల్పమునం నొక మోస్తానగు బంగారాభిరాతపు తూర్పుభాగమునందు కొద్దిగను నాచిభాగము పాచ్చుచు న్నది. విన్నను తెలిపియుండిన యభిరృద్ధి నిజమేదేను. ప్రస్తుతపు వాయువ్యాప్తి దక్షిణమునందు తూర్పు విస్తమునకు ప్రతికూలుగ చున్నది. ఉత్తరవాయువ్యముగ అందమాను దీవులప్రాంతమునందలి సముద్రమునందు వాయువునీచుచున్నది. రాజధాని దక్షిణభాగమునందు వాయువు ఈశాన్యముఖముగ నీచుచున్నది. కాని వాయు గతి అతి మందముగనే కలదు. చెన్నపురి తీరమునందు వాయువు స్తంభించినది. ఋతుపవనము చాల దుర్బలముగ నున్నది. రాజధానియందు మొత్తముమీద మధ్యమోష్ణాధితి తక్కువ. అందలి తూర్పులు క్రమముగ లేచు. సర్కారులందు గాత్రీ వేడియు, పగటి వేడియు మామూలు కంటె తక్కువగ నున్నది. తక్కినవోట్ల అధికముగ నున్నది. వాయువునందు ఆర్ద్రత యెక్కువగ నున్నది. దక్షిణమునందు మబ్బులు పాచ్చినవి. ఉత్తరమునందు మబ్బులుపోయి ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. దక్షిణాదిని వర్షము పడినది. దక్షిణ భాగపు చివరను వర్షము పడవచ్చును. రాజధానియందు చాల వోట్ల చక్కనియెండ కాయుచున్నది.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను,

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

The Great War.

(Reuter's Agency)

Central Powers

President Wilson's Reply.

Opinion in America.

LONDON, October 20. NEW YORK.—News papers and politicians warmly approve of President Wilson's reply to Austria-Hungary. Mr. Hitchcock, Chairman of the Senate, Foreign Relations Committee, declares that it voices the highest expectations not only of the American people but also of the representatives of the oppressed nationalities of Austria-Hungary.

Denmark's Proposal to Germany.

LONDON, October 20. AMSTERDAM.—It appears that Denmark has sent a note to Germany, proposing that Article 5 of the treaty of 1864, providing for a plebiscite in Schleswig to discover whether the inhabitants prefer allegiance to Germany or to Denmark, should now be carried out.

Alms Resolute Regarding Peace.

LONDON, October 21. Papers anticipate that German reply will show a distinct hardening compared with what it was expected to be a few days ago. They believe that the delay in reply is due to the struggle of the supporters of militarism to reassert their ascendancy in which they were successful and emphasize that the enemy is much mistaken if he thinks that the allied people have been weakened by peace talk. On the contrary, they are more resolute than ever and will tolerate no compromise. In this connection, President Wilson's crushing reply to Austria which is described as a deathblow to the dual monarchy is held up as a warning to Germany of the danger she incurs if she delays in accepting terms now offered.

Entire Disunion from Austria.

LONDON, October 20. A telegram from Budapest says:—In the Lower House of the Hungarian diet, Count Karolyi moved a resolution demanding economic, military, foreign and political disunion of Hungary from Austria.

Southern Slavs' Determination.

LONDON, October 21. Reuter learns that the meeting of the southern Slav Committee in London, representing seven million people in Austria-Hungary, rejected Emperor Karl's manifesto of the 16th and emphasised its determination to sever every tie with the Hapsburgs.

Great Britain

President, Divorce Division.

LONDON, October 14. Lord Justice Pickford has been appointed President of the Divorce Division.

Importation of Rubber.

LONDON, October 14. The United States War Trade Board on the 10th authorised the issue of licenses for the importation of not more than twenty-five thousand tons of crude rubber from overseas, licenses to be allocated so as to enable one quarter of this total to be brought from Central America and South America.

Rev. Mr. Hardy V. C.

LONDON, October 20. The Reverend Mr. Hardy, Chaplain, has died of wounds.

Mr. Justice Neville.

LONDON, October 14th.—The death is announced of the Hon'ble Mr. Justice Neville.

Ireland

Conscription in Ireland.

Failure of Government.

Lord French's Resignation Expected.

LONDON, October 20.—5.25 A.M. Lord French has arrived in London. His visit immediately following the failure of the Government to enforce conscription in Ireland is interpreted as meaning that he intends to resign unless a satisfactory arrangement is reached. The "Times" Dublin correspondents state that Lord French will soon resign if he has not already done so.

America

Fourth Liberty Loan.

LONDON, October 21. WASHINGTON.—Three weeks of Fourth Liberty Loan Campaign have closed. Banks are flooded with subscriptions. It is estimated that twenty million individuals have subscribed.

Russia

Cossacks Demanded to be Sent to Ukraine.

LONDON, October 21. STOCKHOLM.—A message from Petrograd states that Ukrainian Premier has asked Kieff Commander to send

the Cossacks to Ukraine as he fears disturbance in the event of German evacuation. The Prefect of Odessa in a proclamation threatens merciless suppression of rising based on expectation of departure of the Austrian garrison.

Western Front

Pursuit of Enemy Continues.

Considerable Booty Captured.

LONDON, October 21.—2 A.M. Last night's Belgian communiqué says:—We continued our pursuit of the enemy hustling his rearguards. Our Cavalry frequently charged machine-guns capturing prisoners, guns and machine-guns. Towards the north, the cavalry is advancing along the Dutch frontier. Southwards we recovered twenty kilometers eastward of Bruges and are liberating numerous villages. We are crossing the line Moerkwaks Maldegem-Ursel-Aelre. Considerable booty has been captured including numerous undamaged coastal guns and long range guns which bombarded Dunkirk.

French Position Extended.

London, October 21.—2 A.M. Last night's French communiqué said:—We extended our positions between the Oise and the Serre and crossed Chantreux brook eastward of Verneuil. We obtained a footing on the ridges west of Grandup, maintaining our gains in spite of violent counter-attacks. We have reached the outskirts of Perron east of Vouziers and have made progress in the region of Handeven and Falaize capturing twenty guns.

Evacuation Conditions Unacceptable.

LONDON, October 20. A telegram from Berlin forecasts that the German reply to President Wilson will assert that Mr. Wilson's note takes account only of Entente aspirations and contains unacceptable conditions for evacuation which, therefore, is not fit for discussion. Germany, however, is ready to find a basis for further discussion.

American Pressure Continues.

LONDON, October 21.—4 A.M. Last night's American communiqué says:—We continue our pressure west of the Meuse. There has been heavy artillery and machine gun fire on the entire front north of Verdun. Severe enemy counter-attacks were repulsed. Heavy fighting north of Verdun during the past week has drawn a constantly increasing number of German divisions from the rest of the front. They are desperately resisting our strong attacks in order to secure a retreat for the German army whose position is compromised by attacks from the west and south.

Enemy Opposition Overcome.

LONDON, October 20.—11.20 P.M. In to-night's communiqué F. M. Sir Douglas Haig says:—In this morning's attack the British forced the passage of the Selle river between Le Cateau and Denain. Having captured the villages in the river valley and driven the enemy from Solennes, we fought up the slopes eastward of the Selle and established ourselves on the high ground overlooking the Harpigny valley. We encountered strong opposition especially at Solennes and St. Python. We overcame this opposition after hard fighting and repulsed a number of counter-attacks. This operation was carried out in heavy rain. We took two thousand prisoners and some guns. Our advanced troops are within two miles of Tournai and are in contact with the enemy eastward of the general line of Denain-Bois-Des-Cluses-Landais-Marquain.

Valuable Advance in Belgium.

London, October 20. Reuter learns that to-day's British attack resulted in the recapture of Solennes and a mile's advance eastwards of the river Selle on a front of ten miles. Valuable advance was made to-day in Belgium. The line resting on the Dutch frontier now runs straight down to Aelre and thence to Lottenhulle Vynckt Gramme and Ossaighem to the Lys canal, north of Oyeux.

Germans Admit Allies' Success.

LONDON, October 20. A wireless German communiqué says:—We evacuated Bruges and Courtrai. The enemy on both sides of Vouziers has established himself on the east bank of the Aisne.

Allied Offensive Warfare.

LONDON, October 21. A despatch from Marshal Haig, dated July 20th, covering operations since first week of December last is published: The chief interest lies in Marshal Haig's account of the German offensive on March 21st. Marshal Haig begins by emphasising that the difficulties created by transition from an offensive to a defensive policy necessitated by the collapse of Russia were accentuated by the reorganisation of the British divisions from a Thirteen Battalion to a Ten Battalion basis and by the extension of the British front to Barisis. Meanwhile large reserves which the enemy was able to create by transferring numerous divisions from the east enabled him to carry out extensive training with units compared to establishment. The Intelligence Department on March 19th reported that the enemy would probably attack on Arras. St. Quentin front on March 20th or 21st. The British dispositions to meet the expected offensive were as complete as time and troops available could make them. Coughs Fifth army then held a forty-two-mile front from just south of Barisis to Gouzeaucourt. A number of divisions in line only allowed an average of one division to 6750 yards of front. General Byng's third Army held twenty seven mile front from north of Gouzeaucourt to south of Gavrelle. The average length of the front held by each division being about 4700 yards. Altogether at least sixty-four German divisions participated in the operations on March 21st, a number considerably exceeding total forces composing the entire British army in France. The total British force on original battlefront on the morning of March 21st was twenty-nine infantry divisions and three cavalry divisions of which nineteen infantry divisions were in line.

British Troops Progress.

LONDON, October 21. Reuter's correspondent at British Headquarters wiring last night says:—Attack of first and third British armies, northeast of Le Cateau launched in wet weather and over heavy and slippery ground is progressing favourably. Fires broke out afresh in Douai yesterday and were extinguished by the troops. German airmen are heavily bombing the captured towns. The enemy is conducting his retreat skilfully. He has massed covering troops athwart the flanks of certain routes whereby his main forces are retiring. His resistance is the strongest south of Douai where the pressure of three British armies co-operating with the French has imminent strategic possibilities.

Heavy German Loss and Retreat.

LONDON, October 21.—7.55 A.M. Last night's British communiqué says:—Germans were forced to withdraw on the whole front. The Belgians are established along Deyze-Escloo canal and their left is resting on the Dutch frontier. They have occupied Knesselare Aelre Adegem Bellam and Ursel. The French, despite floods caused by the Germans, have crossed Lys and established bridgeheads. The second British army, despite strong resistance and broken communications, has crossed Lys on its whole front. Its right has reached the outskirts of Peck. The British have captured 620 prisoners and 169 guns since October 14th.

British Nearing St. Amand.

LONDON, October 21.—2.15 P.M. A British communiqué says:—Sunday's prisoners northward of Le Cateau exceed three thousand. The enemy positions along Selle are of great natural strength and are held resolutely. The English Scottish and Welsh divisions launched an attack this morning at two o'clock in unfavourable weather. Continuous rain rendered the advance extremely difficult and fighting was heavy all day, the enemy offering strong resistance in villages and along railway. In overcoming this resistance great assistance was rendered at certain points by tanks which crossed the flooded river at an early hour. As soon as the Aisne river was secured a number of bridges were rapidly constructed under heavy fire from hostile artillery and machine-guns enabling our guns closely to follow the infantry and effectively support them at short range. Local operations cleared up certain points where enemy was still resisting in the evening and counter-attack from the direction of Romeries was beaten off with heavy loss. Our advanced troops northward of Penain continue to advance in contact with the enemy and are nearing St. Amand and line of Scheldt northward of Tournai.

French Successes.

LONDON, October 21. The latest reliable news is that evidence seems to show that the enemy will try to hold the line of "Derivation" canal from the Dutch frontier to the Lys, at Pevengem, then line of the Scheldt, Forêt De Raismes, and Hunting line. The British second army has reached the Scheldt, northwest of Tournai and is approaching Forêt De Raismes. The French have captured the bridgehead over Derivation canal at Nevelle and one over the Lys at Gramme.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Burma

Burma Rice Merchant's Association.

Rangoon, October 21. At an urgent meeting this afternoon of the Burma Rice merchants Association the following resolutions were passed:—That the Burma Rice Merchant's Association composed as it is of almost all rice traders, dealing between Burma and Bombay, has learned with alarm from an article appearing in the "Bombay Chronicle" of the 12th October that interested parties have submitted to the Bombay Government in the garb of public benefit, a scheme to monopolise the rice trade and according to a statement by the assistant Commissioner the Government are sympathetically considering it. (2) That the association strongly condemns any such proposal to monopolise the rice trade and records its firm conviction that it is not only unfair to established traders but is also prejudicial to public interest. That this Association respectfully but firmly urges upon the Government to consult it in any scheme that may be proposed before sanctioning. That this Association records deep and sincere sympathy with the poorer classes and humbly offers the whole of the machinery of its members in respect of buying and shipping in Burma and landing and distributing in Bombay as the Government may be pleased to require. That the Association authorises its president Mr. A. B. Maita of Messrs Tata Sons and Company to forward copies of these resolutions to the proper places.

Central Provinces

Influenza in Nagpur.

Schools and Courts Closed.

NAGPUR, October 21. In spite of the vigorous efforts of the Health Department and other private medical agencies, the influenza epidemic does not show any signs of decrease. The mortality has gone up to 140. All colleges, schools and civil courts have been closed for a fortnight. Some primary schools are used for patients. Road dispensaries have been opened and medicine is supplied to the poor free of charges through volunteers.

South India

Influenza in Pudukotah.

Schools Closed.

PUDUKOTAH, October 20.

There is not a village in the State that is not affected by influenza. The Town Hospital is attending to more than 300 cases daily. The surgical branch of the hospital has been drafted into the dispensing branch. A special Sub-Assistant Surgeon goes round the town with stock mixtures. Three teachers of the 6th Form of the Raja's College and a number of teachers of the other classes and about 250 students could not attend school yesterday. Consequently the College has again been closed for a week.

First Mysore Ladies Conference.

MYSORE, October 20.

About 200 ladies were present at the first Mysore Ladies Conference held on Friday last in the Maharani's College Hall Mysore, under the presidency of Mrs. Chandrasekara Iyer. Mrs. Chandrasekara Iyer in her presidential speech emphasised the necessity for the education of women and of holding ladies conferences at least once a year to discuss their views on questions affecting women. Mrs. Rukmaniamma B.A., moved a resolution stating that the great obstacle to higher education of women is the custom of early marriage necessitated that withdrawal of girls at an early age from schools. This custom should be abolished and girls given the same opportunities of education and development as boys. The proposal to educate girls under separate curricula from boys would lead to disastrous results as a girl under 12 could not be fitted for the degree under any scheme of education. Any new experiments should be first tried in the case of boys and not of girls. The speaker urged that women's education should be as comprehensive as man's and that there should be no deterioration.

Mrs. K. Subbamma, B. A., seconded the proposition and said education in English was necessary to give women a broad outlook and urged that their curricula of studies should not in any way be inferior to that of boys. It was unanimously resolved that higher education of girls should be on the same lines as that of boys.

The president explained that the system of early marriages prevented the higher education of women and was a great hindrance to national uplift. She urged that the marriage age of girls be raised.

Mrs. Rangamma supporting the resolution urged that the system of marrying young girls to elderly husbands was a cruel one and that no mother should consent to such an arrangement out of regard to the wealth of the bridegroom.

Mrs. Venkoba Rao explained that the Hindu Shastras were entirely in favour of marriage of adolescent ladies and that the present custom was unshastraic.

The President in summing up laid stress on the necessity of educated women in all walks of life and urged that the resolutions passed by the conference should be well pondered over and acted upon by the members.

Sind

Influenza in Sind.

KARACHI, October 21.

Influenza is increasing rapidly throughout Sind at Hyderabad. Telegraphic service is delayed by the sickness of the staff. Saturday mortality from influenza in Karachi was 130 making the total 597 for the week. The total from all causes in corresponding week last year was 138.

Bombay

Kathiawar Recruit Lines.

BOMBAY, October 21.

His Highness the Maharajah of Jamnagar has offered fifty thousand rupees towards the cost of providing further lines for the special company of recruits raised in Kathiawar.

Cotton Control Bill.

At the meeting of the Bombay Legislative Council to be held on the 6th proximo a Bill to provide for the control of dealings in cotton in this Presidency will be read for the first time.

High Court Judge Retires.

Sir Frank Beaman sat for the last time on the Bench of the Bombay High Court. After the work of the day was disposed of, valedictory speeches were made by the Advocate General on behalf of the Bar and by His Lordship.

Women's Branch Depot.

Mrs. Palmer, wife of the Bishop of Bombay, has undertaken the management of the Women's Branch Depot, Bombay. Mrs. Orr having gone for a month on holiday.

Obituary.

Deaths are reported of the Thakore Sahib of Lathi and of Kumar Shree Dipinbji, the heir apparent of Dhrol State. Both Thakore Sahib and Kumar had an attack of the current type of influenza fever to which they succumbed.

News has come by cable that Mr. Ahmed Mahomed Muchalia, a leader of the Indian community in South Africa, has died. He was for a number of years President of the British Indian Association of Transvaal.

Poona Municipality.

Mr. N. C. Kelkar Elected Chairman.

At the recent triennial elections of the office bearers of the Poona Municipality, Mr. N. C. Kelkar formerly editor of the "Kesari" has been unanimously elected to be the Chairman. This is the first time in Poona when an elected member has been elected chairman of the Municipality. The numerical strength of the nominated members is one third of the whole. It may be interesting to know that the late Mr. G. K. Gokhale who was for some time president of the Poona Municipality was also a nominated member.

Forthcoming Moderate Congress.

Suitable Arrangements Made.

BOMBAY, October 22.

Re the All-India Conference of the moderate party a communiqué says:—Suitable arrangements have been made for comfortable accommodation in healthy localities for the members intending to attend the Conference from different provinces. Charges fixed by the Executive Committee are as follows:—(a) Rs. 10 per day for a member requiring hotel accommodation in the English style, (b) Rs. 3 per day for a member living in Indian style. Accommodation as aforesaid will be available from 31st October to 3rd November both days inclusive. Members living in Indian style are requested to bring with them their own bedding. The organising secretaries in various provinces are requested to wire information as early as possible as to how many will require hotel accommodation in English style and how many in Indian style. Telegrams should be sent to the following registered address "Moncon, Bombay."

Latest Telegrams.

(o)

(REUTER)

(Un-corrected.)

LONDON, October 21.

AMSTERDAM.—A telegram from Budapest says:—The Emperor will shortly announce complete economic independence of Hungary who will have her own army diplomatic service etc. The dynastic union with Austria will continue.

LONDON, October 21.

A Belgian official statement says:—Germany's bill in Belgium totals 38,42,000,000 sterling including two hundred millions for damage up to December 1915, hundred and four millions two hundred thousand for evacuations and eight millions for raw material and machinery taken by Germans up to January 1915. But not including materials destroyed or requisitions since January 1915 which are estimated at several hundred millions.

LONDON, October 21.

In the House of Lord Sydenham asked whether Mrs. Besant statement was correct that she was permitted to see and discuss early draft of report by Viceroy and Mr. Montague. Lord Islington replied that Mr. Montague had not afforded Mrs. Besant an opportunity of seeing the draft.

LONDON, October 21.

General Allenby in a telegram says:—That the armenian contingent in palestine fought brilliantly and had an important share in victory.

LONDON, October 15.

Indian editors to day were guests of ministry of information. They were taken a flight in an aeroplane over Metropolis ascending three thousand feet and were much impressed by experience. They later visited house of Lords and were entertained to supper by institute of journalists.

(ASSOCIATED PRESS.)

BOMBAY, October 22.

At the fourth session of the Baroda Legislative Assembly the Dewan after reviewing the salient features of the current year and the quota furnished by state towards war purposes, made a reference to the grant of ten lakhs of rupees made by His Highness from his private purse to help his subjects at the present crisis caused by the scarcity of food stuffs and high prices of other necessities of life.

Death is announced of the chief of Manavadar who fell a victim to influenza.

At the Bombay Municipal Corporation meeting yesterday a somewhat lengthy proposition moved by Dr. N. H. E. Sukhia, regarding influenza epidemic, was thrown out, and the following amendment moved by the Hon'ble C. V. Moha was passed that the President be requested to approach the Government with a request that they will be so good as to appoint a committee of scientific and medical men to enquire into the nature and causes of the recent influenza epidemic and to suggest remedies with special reference to the conditions prevailing in the city of Bombay and to inform them that the Corporation will be glad to co-operate.

గోదావరి జిల్లా రానుచుండవురమునండి మాస్టర్లను విలేజ్ కు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు. గోదావరి జిల్లా గిరిమి మండలం కాంపిటివ్. యాసంకల్పరము దిసెంబరు నెల 18, 14 తేదీన రానుచుండవురమునండి ఇచ్చటి నెల్లం దరును సమావేశము స్థిరపరిచి. దిసెంబరు నెల 12 తేదీ దిల్లీ ద్వారా నెల్లపుట పగుటచే ప్రతిపాతకాలయంను బాలరయాలతోను, మిటింగులతోను అదిన ముత్యమయితో జాబితాలని యిస్తుంది. అందువలన ఆ ర న మన శే బయలుదేరి పోటీదారు మరుసటి దినమునకు రానుచుండవురము రాజగుట కను దుర్లభము. తుని, పితాపురం, రాజోలు మొదలైన మార్పు గ్రామములనుండి రాజగుట మిక్కిలి యసంభవము. ఒకవేళ రాజులిగినను, వెనుకటిదినమునందు ఆ టలచేరినను, ప్రయాణములచేరినను ప్రయాణపడి యందుగాన అదినమున వా రెట్టి యాటలను ఆదేశాలరు. కాబట్టి మైతేలి మార్కులని యందునని తెలిసికొన ప్రార్థించు.

ఇచ్చటి తాలూకానుమాస్తా యొనరు సాయంత్రము 7 గంటలవేళ గోడ్డుప్రక్కను ఉన్న బోడెట్టున యాతరుపు పక్కను బహిర్యుమికి కూర్చుని యుండగా యాగ్రామవైరు మాను జోషి దొంగగారు ఆవైపునండి వచ్చుచు గోడ్డుమీద నెట్లకంక్రాయిత్తిని యెనడవుగా నీవు బుద్ధితేదా అని రువుటకు చెయ్యియై త్తగా కొడతారని జడిసి గోడ్డుమీదకు నుచ్చు సరికి గట్టితెంపకాయ కొట్టెట్లు 328 నెట్ల సప్రకారం ఇచ్చటి నబుమేజన్మేలుకొరుల్లో కాడ్లి దాఖలు కాబడినది. వీరు కైస్తవులు. పోయిన ఏడు ఎనిమిది సంవత్సరములనుండి వైరు మాను పదవిని జూచుచున్నారు. కేసు ఈనెల 21-వ తేదీకి వాయిదా వేయబడి సమనులు జూరి అయియన్నది.

ఆంధ్రదేశవార్తలు

గుంటూరు జిల్లా తెనాలితాలూకా అమృతలూరి గ్రామ మన గ్రామసంఘమువారు కొన శేషగిరిరావుగారి యా మాన్యము క్రింద 16-వ నెది సాయంత్రము నీటి తీరువన కుప్పిచేయనూడ దనియు ప్రాతపక్షములవలననే రయతు బహు అప్పులపాలగుచున్నదనియు నను తీర్మానము ఇమ్మారుమం గ్రామజనులుగల సభచే సంగీరించబడినది.

హిందీపురమునండి వైశ్యు లొక డిల్లు వ్రాయుచు న్నారు:—శ్రీరామ వేంకట సుబ్బయ్య శ్రేష్ఠిగారు 12 వ తేదీ ధర్మవారము ప్రాతఃకాలవేళ పరమపదము చెందినని వ్రాయుటకు మిక్కిలి చింతించుచున్నాడు. శ్రీరామ వేంకట సుబ్బయ్య శ్రేష్ఠిగారు చిన్న నయస్సునండే, గలిచిరి. వారిజ్ఞాపకార్థము స్వర్ణరాచిమ్మము నేర్పరుచుటకు ఆర్యవైశ్యులు పని చేయవలయును.

కాకినాడనుండి ఒక డిల్లు వ్రాయుచున్నారు:—దసరా పండువుల సందర్భమున విజయదశమిరోజున కాకినాడ కాపు రెడ్డులు ఉదాసవ్యభితులు అగు బావుబహద్రుడు వైందా వేంకటవలపతిగారు నుమారు 1000 నుండి వీరుటకు వస్త్రుదాన ముచేసి ఘనతీ చెందినారు. వీరు ఈ ప్రకారము ఇదివరకు 7-8 సంవత్సరముల నుండి పశ్చిమవిజయదశమికి వస్త్రుదానము చేయుచున్నారు. ఈ కరువుదినములలో కూడ బట్టలభరిండు అమితముగ నున్నప్పటికి తాము వెనుకంజవేయక మామూలు కన్న వెట్టుడుగ బట్టలను పంచివెట్టిరి. ఇదేశాక వీరు గాగ్రమునకు శిరోభూషణమునలె అనేకధర్మకార్యములు చేయుచు మిక్కిలి ఘనతీ పొందుచున్నారు.

కొత్తపల్లి నరసింహముగారి డిల్లు వ్రాయుచున్నారు:—బొంబాయియందును వదరానునందును ఇంకను పలువిధములగు స్థలములయందును ఇకెల్లాయించి న్యూమోనియా అను ఘోరవ్యాధిబహుమందుని యనుపురికి పంపుచున్నది. వీనిలకు ఐములు అంగ్లేయ వైద్యులు నిరూపించియున్నారు. ఆలక్షణములు కనిపెట్టి ఆయుర్వేదములో ఇకెల్లాయించి యేబాతి జ్వరములో వేరునో న్యూమోనియా యేబాతిజ్వరములో వేరునో వాని లక్షణములతోలిగిన దృష్టాంతములతో, చికిత్సలను వార్తా ప్రతికలయందు ప్రకటింపవలసి యున్నది. పండిత గోపాలాచార్యులుగారివంటి భిషగ్రుత్తుములందరయి దీనినిగురించి ఆయుర్వేదచికిత్సలు ప్రకటింపకపోవుట మిక్కిలి విచారకరము.

తిరుపతినుండి విలేజ్ కు లొక డిల్లు వ్రాయుచున్నారు:—కె కృష్ణమూచాడ్యులుగారు నానభివల్ చేర్చుకగా నెక్కగిన ముగా నెన్నుకొనబడుటంజేసి ముప్పది సంవత్సరములుగా రేటువేయర్లు సంపాదించిన స్వాతంత్ర్యము నెరవేరినది మాపు గమున ముఖ్యముగా పంచమరీకాటవ లండనలెను ఇంతక రకు కొన్ని పీఠులలో నొక్కొక్క ప్రక్క కొంచెము కొంచెము కట్టించుటవల్ల నేపిటిలోను పనిపూర్తికాకయున్నది. ఇట్లు చేయుటవలన సౌకర్య మెక్కువగుచున్నది. ఎట్లనగా కాటవనూత నముగా కట్టి యున్నంతవరకు నునికి కొట్టుకొనివచ్చియంతయు పురాతనపుకాలానందద్ద నిలిచి చుట్టుప్రక్కల జనసంచారమునకు కూడ వీలులేనంతయైందగును కలగుచున్నది. కనుక నక్కడనక్కడ పని లాంఛనముచేయక నొక్కొక్కపీఠిగా పూర్తిగా కట్టుకొనివచ్చుట బాగును.

కార్యదర్శి ని. రామకృష్ణశాస్త్రిగారి డిల్లు వ్రాయుచు న్నారు:—గుంటూరు జిల్లా తెనాలితాలూకా కూడిపూడిలోని సునస్వతీనిలయము ఆదినగ్రామం నొక వ్యాయామకాళి యే ర్వుటచుడినది. హిందూ ఎలిమెంటరీ పాఠశాల బాలురీ వ్యాయామశాలకు గావచ్చును. బాలురురెండు తరగతులుగా నుండురు. 4'-6" —5, 8" మొదటితరగతి. 4, 6" వలకు రెండవ తరగతి. ఇవి దిసెంబరు నెలలో తెనాలిలో జరుగును. మొదటితరగతి బాలురు రాదగినది. 1. నూరుగజముల పొడవు పగుగు. 2. పొడుగు నూరుగు 3 ఎత్తునూగుగు. 4. బంటి నిసరుగు. 5. ఆరమైలు పరుగు రెండవతరగతి బాలురకు 1. నూరుగజముల పరుగు, 2. పొడుగు. నూరుగు, 3. తక్కుల పడెము. 4. ఒంటినిసరుగు. ఇవిగాక బలచెరుగుగు, వుండు గుంటు. వీనిలో రెండుతరగతులు కలసియుండును. మొదటి తరగతిలో 3 మొదటి బహుమానములుగాని, లేక రెండు మొదటి బహుమానములు, రెండు రెండవ బహుమానములుగాని పొందినవానికి వేండివతక మియబడును. దరఖాస్తులు నవంబరు 15 తేదీలోగా మాకార్యస్థానము చేరవలెను. ఆలల నినుమితరోజు నెలాఖరున తెలియపరచబడును.

సర్ రవీంద్రనాథ ఠాకూరు.

ప్రకృతిస్థితిగతులపై వారి అభిప్రాయము.

కవిసారస్వతముడు సర్ రవీంద్రనాథ ఠాకూరుగారు, హంపి షేత్రము దర్శించుటకు కలకత్తానండి బయలుదేరి, మార్గమధ్యమున పితాపురమునందుండి ప్రకృతము శ్రీరాజావారి కితిభులుగ నున్నారు. న్యాయాదియ ప్రతివిధియును కవిచంద్రుని బట్టించి ప్రకృతము చేశియును నాందోళనపరచుచున్న సమస్యలపట్ల వారి అభిప్రాయమును వెలుప ప్రార్థించిరి.

కవిసారస్వతముడు ప్రతినిధికిచ్చిన ప్రత్యుత్తరములను గురించి ఆయన న్యాయాదియ ప్రతీక కిటుల వ్రాయుచున్నాడు.

శ్రీ ఠాకూరుగారిని ప్రకృత రాజకీయవాతావరణము పట్ల వారి అభిప్రాయము తెలుపవేడితిని. కాని వారందుల కేమియు జవాబివలేదు.

ప్రజాశత్రుములు

ప్రకృతము మాంటాగు చెంపపై గాల్ల రాజకీయ సంస్కరణములు ప్రజాశత్రుములకు సంకల్పింపబడినవి నా యనియు అందువలన యువన కచంద్రుని అభిప్రాయ మేమనియు కోరితిని. మాంటాగుగారు మన కీయభావ సంస్కరణములు మంచివా చెడ్డవా, వారు నివేదికయం చేయవలయునంటిరి అను విషయములు మన కనవలయును. అయినను వారిచ్చిన సంస్కరణములు మనమెటుల యుపయోగించుకొనవలయునననది ముఖ్యముగా ఆలోచించవలయును. రాజకీయచరిత్రము లన్నిటిలో ప్రజలే తమకు అనుకూలించు ప్రభుత్వమును నిర్మాణము చేసికొనుటకు ప్రభువులు వారికి వరుసల నిచ్చియున్నారు. ప్రజలే తేతము నాందోళనపరచుచున్న సమస్యల స్వతంత్రముగా చర్చించుకొనుటకును, వారి కధికారముకలదు. పరిపాలనానిర్వహణనునందు వారు మొదట కొన్ని పారపాటుల చేసియుండిరి. కాని ఆవియే వారిని పరిపాలనయందు సామర్థ్యముగ చేయుట కంతయో సహాయపడినవి.

అయినను మనవిషయము మాత్రము చాల చిత్రముగ నున్నది. మూడవ పార్టీ వారి రాకకు మనము చేయవలసినది అధికారమును తెలియించుచున్నారు. త్రొత్తపని చేసినవై నను చేయబూనిన మనకు నిమిత్తమును కలుగజేయుచున్నారు. మన యాశయములపై నిగుమంతయైన సానుభూతి లేని కొంతమంది పరితృప్తుల యెదుట మనము నిలవబడిన సెంతకష్టముగ నుండునో అటుల మనస్థితిగతులున్నవి. ఇందు కలనమనము చేయుటలలో సయితము కొన్ని దోషములు కలుగునటులలో నేమియు వింతలేదు. ఉద్యోగస్థులు అధికారము నంతయు తమస్వాధీనము చేసికొనియున్నారు. దానిని మనకు స్వాధీనము చేయదు రని కలంచుట మానవస్వభావవిరుద్ధము. అంగ్లేయప్రజలు ఎంతగొప్పవరులను మనకు ప్రసాదించినను, మనకు మాత్రమే ఇనుమంతయైన లాభము కలిగింపజాలదు. ప్రజాశత్రుముల సంకల్ప విపరచనలను, నులందు మనము అధికారవర్గముతో చాలా పోరాటములు సుఖపని ల సేయుండును. మనకు వారు ఆ నేక కష్టముల బెట్టుటకు చాలాసామర్థ్యము. మనలోమనకే తగవులుపెట్టుకలవారు. కావున మనమునుందుగ జాగ్రత్తపడవలయును. స్వరాజ్యసంపాదనమునకు కావలసిన రాజకీయసమ్మేళనము మనలో చేకూరుటకు సర్వమతములవైసను ననానము చూపవలయును. మనలోమనకు గలిగియున్న వైషమ్యములు నశించిపోవలయును. స్వరాజ్యము కావలయునని కోరువాలో ననేకులు సాంఘిక చారములలో ముందంజ వేయజాలరున్నారు. కావున వీనిని జాగ్రూకతతో చూచుచుండిన మనకోరికలు త్వరలో సఫలీకృతములు కాగలవని కవిచంద్రులు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

డాక్టరు నుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి సందేశము.

మనవిషయమున ఆమెకాలో పనిచేయుటకును, సందేహపడలో మన స్థితిగతుల నాలోచించుటకు ఆమెకారాష్ట్రాధ్యక్షులు విల్లునుగారి ప్రార్థించుటకును, డాక్టరు ఎన్. నుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు ఈమధ్య నుచించిన విషయముల పట్ల ఠాకూరుగారి అభిప్రాయ మేమని ప్రశ్నించితిని. అందులకు వారు యధాస్థానమున నిమగ్నులై యున్న ఆమెరికనులు మనవిషయమును వినుదురని ఆమెకేమియు నమ్మకము లేదనిరి. మనదేశమునాని నాయకులలో కొందరు విరోధా, ఆమెరికాభివృద్ధిముల దర్శించి భారతవర్షము సయితము ఇతర నాగర్షణ దేశములతో పాటు కమానీతము నలంకరించుటకు సామర్థ్యము

రాల్తె యొన్న దని ఆయాదేశముల ప్రజలకు బోధచేసిన కొంతవరకు లాభముండు నని కవిసారస్వతములు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

రాజద్రోహ సంఘుని వేదిక

ఈ మధ్య రోలులు కమిటీవారు ప్రచురించిన నివేదికము పట్ల ఠాకూరుగారి అభిప్రాయ మేమని ప్రశ్నించితిని. అందులకు వారు విచారణయంతయు రహస్యముగా జరిగినది నిర్బంధములు తమ స్థితిగతుల సంఘమువారికి జెబుతున్నటులు పోల్చుగాను వీలు కలుగజేసినవారు కాదు. కావున ఆ నివేదికముపట్ల ప్రాముఖ్యము నేమియు నీయజాలననిరి. అనేక కేసులలో చాలమందికి ఆన్యాయము జరిగినది. నిర్దోషులగు యువకుల లేవేటలు రాజకీయ నేరములలో ఇరికింపబడి రినిరి. స్వదేశోద్ధ్యమము ప్రారంభింపక ముందు అనేక సెలలు తమ కాంతి కేతమునందు పనిచేసిన యొకయువకుని విషయమున ఆధికారులుచేసిన ఆన్యాయమును గురించి యొక నిచాకరమైన కథను మాకు కవిచంద్రుడు వివరించిరి. ప్రఖ్యాత న్యాయవాదులగు రోలులు ప్రమాణచంద్ర విశ్రాంత నేరస్థులను న్యాయస్థానములలో విచారణచేసి శిక్ష విధించుటయందు గల గౌరవమును పాటించవలయునని తమ కెంతయు విచారకరముగా నున్న దనిరి. నిర్బంధములు దోషులని తా మెన్నటికిని నమ్ముచు ఠాకూరుగారి అభిప్రాయము.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర సమస్య

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర సమస్యపట్ల కవిగారి అభిప్రాయ మేమని అడిగితిని. అందులకు వారు మనమే సంయుక్త భారతవర్షము కావలయునని అభిలషించిన, దేశము భాషాప్రయుక్తముగా విభజింపవలయునని చెప్పిరి. పాఠశాలలలో తేతభాషలకు ప్రధానస్థాన మియవలయును. అంగ్లభాష రెండవ భాషగా నేర్పబడవలయును. తదితర రాష్ట్రములవారితో సమ్మేళన ముండుటకు భారతదేశమున కంతటికిని సొక ఏకభాష యుండవలయును. అదియు మన భాషలలో సొకటిగ నుండునలయునని ఠాకూరుగారి అభిప్రాయము.

కాకినాడవారి ఆహ్వానము

కాకినాడ ఆక్టోబరు 20:—

రవీంద్రనాథుగారు కాకినాడపురజనుల ఆహ్వానముమీద 17-న లేవీ యుదయము శ్రీ పితాపురము రాజావారిలో నూడ కాకినాడకు వచ్చిరి. కవిసారస్వతముని సందర్శించుటకు వెద్దమనస్సు లనేకులు వైదా వేంకటాచలపతిగారి పురమందిరమున సమావేశమైరి. పురమందిరమునొద్దకు రాగానే రాయబహదరు వైదా వేంకటాచలపతిగారు ప్రజలు నుండేమాతర ప్రతులతోడ కరతాకర్షణల చేయుచుండ కవిచంద్రుని రాజాగారిని ప్రవృత్తులొక్కటయగ చేసిరి. వ్రాహ్మణోత్తములనేకులు వేదముక్తుల పఠించుచు కవిసారస్వతముని ఆశీర్వాదించిరి. కలాకథాని దివాకర్ల తిరుపతిరాస్త్రిలవారు సంస్కృతాంధ్రవర్ణములతో కవిచంద్రునికి స్వాగత మొసంగిరి.

తదనంతరము ఠాకూరుగారికి ప్రజలు నందనప్రదానములొచ్చించి వారిని కొన్ని ప్రశ్నల నడిగిరి.

ప్రాసనకు పొన్న సామి అత్యుగారు గీతాంజలిలో గల కొన్ని పద్యముల గూర్చియును తెలిసికొనిరి.

భారతవిజ్ఞానము.

డి. కృష్ణమూర్తివార్యులుగారు ప్రపంచవిజ్ఞానమునకు భారతదేశ మెంతయు సహాయముచేయవలయునో తెలుప కవిచక్రవర్తిని కోరెను. ఇతరదేశీయులే తమవిజ్ఞానమునకు మన మొకవరకు తోడుపడినది తెలిసికొనవలయుననిరి. భారతభూమి, ప్రపంచమునకు ఆ నేకవిధముల సహాయపడినది. ఏకేశ్వరో రాధనకు భారతదేశము పురాణనాద్యయము విగ్రహపూజలకును చాలమట్టుకు నేరచేసియున్నది. ఇతరదేశీయులలో ఏకేశ్వరుని జీవాత్మ భక్తమాత్మయని రెండుగ విభజించియున్నాడు. కాని మనదేశములో కట్టిపెట్టా మెచ్చటకు కానరాదు. జలమతములగుల మధ్య అభిప్రాయభేదము జన్మను, ఇందు మాత్రము సెట్టి కృతరేకాభిప్రాయమును లేదు. ఉపనిషత్తులను చదివిన ప్రతివారికిని, ప్రపంచనేయే మన ప్రధానవిధియని తెలుపబడియుండుట ఎల్లరకును తెలిసియుండగలదు. ప్రకృతభారతదేశము అనేక మూఢాచారములకు నాటపట్టు యున్నది. ప్రజల కలవరపెట్టుచున్న కిర్మకాండల తయారు చేయుటలో వాసికెక్కియున్నది. కాని దీనివలన మనము ఇతరులకు సంక్షేమము ఈ నజాలము. వేదములలో వేదజల్లుబడి యున్న విజ్ఞానచంద్రిక లే ప్రపంచము నుద్ధరించగల వని కవిచక్రవర్తిగారి అభిప్రాయము.

జాతీయ విశ్వవిద్యాలయము.

లక్ష్మీరాజు నుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు రాజసహాయము లేనిది కవిచంద్రుని యాజమాన్యమున నెలకొల్పబడిన జాతీయవిశ్వవిద్యాలయము, దాని కన బంధములగ సంస్థాపింపబడిన విద్యాలయములలో గరవటకు జాతీయవిద్య ఫలవంతము కాగలదాయని ప్రశ్నించిరి. వంగదేశమున నెలకొల్పబడి లాభదాయకము కాకుండపోయిన జాతీయవిద్యకు కారణ మేమియో తెలుప కోరిరి. దానికిని ఠాకూరుగారు, వంగదేశమునం దుద్భవించిన యుద్ధమునుకల జాతీయతాలక్షణము లేమియులేననిరి. అందువలన అది నశించిపోవలసినదని. హిందూ విశ్వవిద్యాలయమున సయితము హైందవ మరెవరియొకటకు కావలసిన తగినలక్షణము లేమియు కానవచ్చుటలేదు. ప్రకృతపు జాతీయోద్ధ్యమము సరియైన జాతీయోద్ధ్యమములమీద నెలకొల్పబడినదని వారి అభిప్రాయము. ఇచ్చటి విద్యావిభానమునందు మానవుని విజ్ఞానమున కత్యవసరమగు నుతవిద్య నిర్బంధముగా నేర్పబడుటకు ప్రయత్నములు చేయబడినవి. కావున ఈ విశ్వవిద్యాలయము జయప్రదముగా కొనసాగుట కేమియు సంభవము లేదు అని నడివిరి.

వర్ణసమస్య

కృష్ణమూర్తివార్యులుగారు వర్ణసమస్య పట్ల ఠాకూరుగారి అభిప్రాయ మేమని కోరిరి. ఇందు విషయమున తగినవిధముగ అభిప్రాయమిచ్చుట కష్టతరమని ఠాకూరుగారి అభిప్రాయము. అయినను లోకమునంతయు చాల నాందోళన పడుచున్న ఈ సమస్య పట్ల త్వరలో తమ అభిప్రాయ మిచ్చుటకు ప్రయత్నించెదమనిరి. ఈ సమస్యయొక్క తత్వమును గ్రహించుటకే పాశ్చాత్యదేశములకు వెల్లియుంటిమనిరి. ప్రపంచనాగరికతయందు తగినస్థానము నలంకరించుటకు ప్రతిజ్ఞా తీవ్రానికి సమానమట్లు గలదు. ఈ సమయమున భారతవర్షము సయితము ప్రపంచ సభ్యతయందు భాగస్థురాజు కావలయునని యెడల, తన దౌర్బల్యము నేమియుచూపక, అది కావలయును ఇది కావలయునని వారిని నీరిని ప్రార్థించక, తన కష్ట సహిష్ణుత, స్వార్థత్యాగములకు ప్రపంచమునకు చూపవలయును. అప్పుడు ప్రపంచము భారతదేశము సయితము వొకజాతియనియు మనము సయితము లోకమునకు ఇచ్చు సందేశము కలదనియు తెలంచుననిరి.

సంగీతవిద్య

దుర్గిరాల నూర్యప్రకాశరావు పంతులుగారు, సంగీతకాత్రమును సయితము పాఠశాలలలో నిర్బంధకాత్రముగ నేర్పవలయునని రినిబ్రాబుగారి అభిప్రాయమేమని ప్రశ్నించిరి. ఒకవ్యక్తి తనజాతీయగౌరవము, దేశభియోనము మున్నగువానిని వికసింపజేసికొన తలంచిన యెడల, వానికి సంగీతజ్ఞాన మత్యవసరము. కృత్తికిని జాతీయ అన్యోన్యసమ్మేళనము కలదు. ఏదేశమున సంగీతకాత్రమునకు తగిన గౌరవము లేదో ఆజాతీయ ముక్తిలేదు. కావున మన పురోభివృద్ధికిగాను సంగీతకాత్రము ప్రతివిద్యాలయములోను నిర్బంధముగ బోధింపబడవలయునని వారి అభిప్రాయము.

అంతట దినానుబహదరు దురేశ్వరీ శేషగిరిరావుగారు పురజనుల పక్షమున అతిథికి వందనములొచ్చించిరి. మంజేశ్వరకర్తవ్యముతో ప్రజలు తమ ఆనందమును వెల్లివిచ్చుచుండ రవీంద్రనాథ ఠాకూరుగారు తమలనుకు వెల్లిరి.

హంపి యాత్ర

హంపి షేత్రమును దర్శించి అచ్చటి విజయనగర సామ్రాజ్యముఖ్యనగరమును దర్శించ ఠాకూరుగారు చాల ప్రతాపాలలై యున్నారు. చుదరాను నుదపల్లి వెల్లి, అచ్చటి జాతీయ కళాశాలల దర్శించ యుత్సాహులై యున్నారు. కాని వారు ప్రకృతము రైలుప్రయాణము అలగుటవలన కొంతకాలమునకు ద్వంద జాలకంఠులకు చింతిలుచున్నారు. ఇక రెండు మూడు దినములు ఠాకూరుగారు పితాపురమునందు యందురని తెలియుచున్నది.

అమృతంజనము

లేలనొద్దుల నూనెను. బార్బిపురొవ్వల బానికొలును పాయపు పోట్ల పోగొట్టును. నువాననగలిగి యందునును. ప్రతియుంట నుండదగినది.

109, ఫోరోడ్డు భోయ, బాంబాయి, ఆంధ్ర శిక్షికి, మద్రాసు.

ఆంధ్ర పదార్థములు

(1) సీతీకములు

ఆంధ్ర పదార్థములు హైదరాబాదు కలహము, పదార్థముల రాకపోకల కష్టములవలనను, వందరాసు పోల్చుటకు అధికారులచే అన్యాయముగ నిధింపబడినందున ఆపారమైన పన్నులవలనను కలిగిన అర్థికదుస్థితినిగురించి ఆలోచనలపై, యికముందు ఆంధ్రపదార్థములకు కరవుపుట్టకుండు తగిన పన్నులు గావించుటకు, నిన్నటికిని సాయంత్రము 6 గంటలకు గోవిందపూజాయతని వీధిమందిస్తు సల్లా గురుస్వామి శ్రేష్ఠి గారి నూతననిర్మితభవనమునందు నామ జుహుస్థ గావించబడెను. తత్సమూచేతమునకు వెళ్ళుమంది వర్తకులు విచ్చేసిరి. ఉన్నత లక్ష్మీవారాయణ, సి. పి. రామస్వామయ్యగారు, గద్దె రంగయ్యనాయుడు, సల్లా గురుస్వామిశ్రేష్ఠి, సాని వెంటటాచలముశ్రేష్ఠి, పి.ఆర్. వెంకటరామయ్యగారు, పి. రాజగోపాలాచారియ్యగారు, మున్నగు ప్రముఖులు సభ నలంకరించిరి. సి.పి. సప్తయ్యుడు డైరెక్టరు పురుషోత్తమగారు గూడ సభకువిచ్చేసినందులను తల్పమానేక ప్రముఖత నురింప హెచ్చిన దనదగును. గోవిందరామ చతుర్భుజరామగారు రక్షత వహించిరి.

ఆంధ్రములు సభోద్దేశమును గూర్చి యపస్యనించుచు, హైదరాబాదును పదార్థముల ఎగుమతి దిగుమతులకై రైలు బండ్ల సదుపాయములు తీసుకొనుటకు ప్రస్తుత ఆర్థిక దుస్థితి కారణము అనియు, చెన్న ప్రభుత్వో దోసగుల జరిగినప్పటికిని నానాటికి పరిస్థితులు మరలీ తీవ్రమగుచున్న వనియు, సెప్టెంబరు, అక్టోబరు మాసములలో ఉండవలసిన వర్షములు తేనెదనవలన ఇక మున్ముందు యీ పరిస్థితులు మరింత భీకరరూపమును దాల్చుచున్నవనియు, అందునకు నూతన లిక్విడ్ గానెస్సు చున్నవనియు గాన, నికముందు కలవేర్పడకుండు తద్విషయము విదియో కొంతదర్ప జరిపి ప్రభుత్వమువారికి పరిస్థితుల నిజస్థితిని గురించి తెలియబరచుటకైతొవశ్యక మగుటవలన నే డిచట సమావేశము కావలసివచ్చిన దని నుడివిరి.

తీర్మానము

ఆంధ్రపదార్థముల తక్కువక నుండుటవలనను, హైదరాబాదు కలహమును ఈ రాజధానిలో ఏ ప్రజేతమును సెప్టెంబరు, అక్టోబరు మాసములందు వర్షములు కలిగి పోవుటచేతను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వందరాసుగవన్న మెంటువారును జోక్యముకలుగజేసికొని యీ విషయమై దిగినంత శ్రద్ధవహించి రంగూరునుండి చెన్న ప్రభుత్వమునకు వచ్చు పదార్థములమీద టన్ను 1-కి అధిపత్యము రు 20, తగ్గి స్తీమకర్మాత్మక తగ్గించవలయు ననియు తెలిగాలు, దిరిగియుండి చెన్న ప్రభుత్వము పదార్థములమీద 1914 సం॥ ము నందునలె రైల్వేవార్షిక హెచ్చుతేయకుండు తగ్గించవలయు ననియు, ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

సి. పి. రామస్వామయ్యగారు తీర్మానము నుపహరించుచు చతుర్భుజరామగారు తత్సభవై ఆగ్రాస నాధిపత్యము వహించినందునకు సభ్యులు తమ్యుతాము అభినందించు కొనవలసియున్నదని చెప్పిరి. మరియు చతుర్భుజరామగారు కార్యకారులు. ఇటీవల చెన్న ప్రభుత్వో దోపిడలు జరిగినప్పటి నుండియు ఆర్థిక నిషయములందును వీరదశకు ఆపారపదార్థములు సప్తయిచేయుటయందును కడుక్రద్ధ తీసికొని ఎక్కుదు ఉత్సాహముతో దేశసేవ మాత్రమే గావించుచుండెరి. చతుర్భుజరామగారు నేనుసభ్యుత్వము వహించుటవలన ఇచ్చట నామోదించుటచేత తీర్మానములన్నియు, అరణ్యోదయము లుగాక నిర్వికారములు కాగవు. వర్షములులేమిటే కలవు కాలము సమీపించుచున్న దని యూహించవలసి యున్నది. కాన అట్టికల వేర్పడకుండు వీరజనుల దుస్థితిని బావుటకు ప్రభుత్వమువారు వెంటనే కర్తవ్య మాలోచించి కార్యమునకు గడంగవలయును. రంగూరు పన్ను ప్రజేతమునుండి యుచ్చటికి వియ్యమును దిగుమతి చేయు టత్యంతవశ్యకము. ఇప్పుడు స్తీమకర్మాత్మక అర్థికముగ చేయుచున్నారు. ఆసమయ 20 రూప్యములయినను ఆచార్జికుండు లగించుగాన, వియ్యమును చౌక ధరకమ్మి కలవేర్పడకుండు కాపాడుటకు వీలులేదు. అటులే నే తెలిగాలు వీరమండ్రేతములనుండి వచ్చు ధాన్యముమీద రైలుఖర్చులు తగ్గించవలయును. కాబట్టి వెంటనే ప్రభుత్వము వారి విషయమునందు తనచర్యతీసికొని వీరజనుల దుస్థితిని బావెదరు గాక యిది కోరుచున్నాను.

గద్దె రంగయ్యనాయుడు గారు తీర్మానము నామోదించుచు ఆంధ్రమున సువ్యవస్థించిరి: సప్తయిలు బాగుగ పండుటకు త్రావణ, భాద్రపదిమాసములలో కురియు వర్షములే

అధారములు. ఈ సంవత్సరము ఏజిల్లానుండును గూడ వర్షములు తీసుకొనుటవలన కొన్నికొన్ని ప్రజేతములలో ప్రజలు త్రాగుటకుగూడ నీరులేక మాడిపోవలసియున్నది. పంటలు తీసుకొనుటవలన ధరలవలనముగా పోగిపోయినవి. మన జిల్లాలలో పంటలు కూర్చు మగుటవలన ఇలరి జిల్లాలనుండి తెప్పించుకొనవలసివచ్చుచున్నది. లెట్టు తెప్పించుకొనుటకై నను వీలు లేకుండు రైల్వేకుంవలన వారవలనముగ చార్జి తేయచున్నారు. స్తీమము ఖర్చులగూడ అవిధముగనే హెచ్చుచేయబడినవి. ఆపదలన్నియు బంటరిగాగాక బిల్లుపన్నయిమేవచ్చు ననునత్యై నను ప్రభువదిరుచుటకు ఇప్పుడు దేశమున దండెటను వ్యాప్తిజెంది ఎంతయోమంది నింపరాదులను తన పట్టావెట్టుకొనిన ఇన్స్పెక్టరులు జ్యురీలు సాక్షి. ఇట్టివివర్తనలవలన మిక్కిలి సప్తపగునదియు కష్టపడవలసియు వీరజుగాని భాగ్యవంతులుగాదు. భాగ్యవంతులు ఏవిచారమును తీసుకొనుచు నింపించుచునే యున్నారు. కాని దేశముందు నివసించుచున్నవారిలో ఎక్కువభాగము వీరజనులుగాని వారివిషయమై ఎక్కుడు శ్రద్ధతీసికొనవలసి యుండును. ఇట్టి మహాసందిగ్ధతరహాయన నిలువబడి పంట చేయు నది వర్తకులుగాని ప్రభుత్వమువారు గాదు, వర్తకులు కార్యకారులు. ఏదని చేయుటకై చూ సమగ్రతగలవారు వారే. వీరజనులను దుస్థితి నుండి బాప గుఖుఖుగడగజేయవలయును అట్టి ఉదాహరణలలో వర్తకులను ప్రభుత్వమువారుగూడ పోషిడి సహాయము చేసినగాని బంటరిగా వారేమి చేయగలరు? గాన ప్రభుత్వము వారు స్తీమము ఖర్చులను, రైలుఖర్చులను తగ్గించి, త్రావణ సౌకర్యము లొనగూర్చు టత్యంతవశ్యకము. అట్లులేకరింప నూక మహాత్ముడుసాహేబు గారుకూడ తీర్మానమును బలపరిచిన పదప తీర్మానము కర్వరాంగీకృతమయ్యెను.

2-వ తీర్మానము.

రైలు బండ్లు సప్తయిచేయుటలో అను అలగ్యముగలనను, ఒక రాజధానియందలి సివిలు సప్తయిను డైరెక్టరు గారిచే ఉత్తరపు చేయబడిన రైలుబండ్లు మరెయొక రాజధాని యందలి సివిలు సప్తయిను డైరెక్టరుచే సప్తయి గావించుటక పోవుటవలనను, అందుముందు సకాలములో రైలు బండ్ల మూలముగ ఆపారపదార్థములను ఒక ప్రజేతమునుండి మరెయొక ప్రజేతమునకు తీసికొని వెనలుటకు తగు సౌకర్యము లేనందువలనను జుట్టు అలగ్యము కావండు సకాలములో పదార్థములను వారవేయటకు ఏర్పాటులు గావించుటకై అన్ని రాజధానియందలి సివిలు సప్తయిను డైరెక్టరుకు ఒడంబడిక జేసికొని కలిసి వెంటసి పనిచేయవలయునని యీ సభ వారు సూచించుచున్నారు.

ఈ తీర్మానమును మంగల్ వేర్పాటుగా రుపపాదించిరి. వెంకటేశ్వర నాయుడు గారు రామోదించిరి.

సల్లా గురుస్వామిశ్రేష్ఠి గారు బలపరచుచు యిట్లుచెప్పి నించెరి:— గోదావరి వృష్టి, కుంటూరు, జిల్లాలలో పండు ఒకపభమైన భాగ్యము, ఆ జిల్లాలయందలి ప్రజలుపయోగించరు. అందువలన ఆభాగ్యము విచ్చుటకై తెప్పించవలయునను యుద్దేశ్యముతో కాకినాడలో ఒకవర్తకునియొద్ద 1000 బస్తాలకు కంట్రాక్టు పుచ్చుకొంటిని. అరక్తకుడును వాటిని సప్తయి చేయబడు కంగరించెను. మన పుట్టు దోగ గాయకూడ రైలు బండ్లకు సప్తయిచేయబడు కంగరించెను. కాని ఆ జిల్లాలలెక్కడ గారగు రై న గారు అదనాలను ఎగుమతిచేయకూడదని యుత్తరపు చేసిరి. ఆవిస్తాల్సిన డక్టరునే విషయంగా నూక పడి యున్నది. ఆవిస్తాల్సిన డక్టరును పట్టుకొని వేర్పాటు గా వింపియెడల చాలవలె ప్రజలకష్టముల బాపగలదు. ఈసభ ముగా అనేక ప్రజేతములలో అన్యాయము జరుగుచున్నది. బాగుగ భాగ్యమువండు తెనాలిలోగూడ యీ సలలు కన్నులెనెందువలన వియ్యము రు 1-కి 3 పళ్ల చొ॥ అమ్ముచున్నారట. ఇకముందు రు 1-కి 2, 2కి పళ్ల చొ॥ అమ్మునను వింతగాను కాబట్టి సివిలు సప్తయిను డైరెక్టరు వర్తకులు అలగ్యము గాకుండు సలకులను తెప్పించుకొనుటకై రైలుబండ్లను సప్తయి చేయవలెను.

సిమ్మట పుట్టుదొరగారు యీ తీర్మానము వై చచ్చు నందమును యిట్లుబడిచిరి: ఈ తీర్మానమునకు రెండవతెల్ల గూడ అందలి రహస్యము బోధపడగలదు. అజేదన వియ్యము తీసుకొను ఒక్క యన రాజధానియందే గాదు. భారతదేశ మందడటను యీ వియ్యపు కలవుగలను. ఇకర రాజధానుల వారు బండ్లను సప్తయిచేయగలరు నేనుకూడ ఇటీవల కొక బొంబాయి వర్తకునికి బండ్లను సప్తయి చేయలేదు. మీ రిప్పుడు కొదినప్రచారము ఒక రాజధానియందలి సివిలు సప్తయిను డైరెక్టరు మరెయొక రాజధానియందలి సివిలు సప్తయిను డైరెక్టరు నుత్తరపును స్వీకరించవలసివచ్చు నేనా బొంబాయి వర్తకునికి 1000 బస్తాల వియ్యమునకు బండ్లను సప్తయిచేయవలసి వచ్చెడిది. కాబట్టి అందవలన మన కేంకమాత్రమును

బాధనులేదు. మరల ఆవునుకు లభించుచును. కాబట్టి యీ రుత్తరానము మార్చి నామోదించి యెవల బాగుండును. ఆ తీర్మానమునందలి “ఒక రాజధానియందలి సివిలు సప్తయిను డైరెక్టరుచే ఉత్తరపు చేయబడిన రైలుబండ్లను మరెయొక రాజధానియందలి సివిలు సప్తయిను డైరెక్టరుచే సప్తయి గావించుటకు పోవుట వలెను” అంభాగమునుమాత్రము తీసివేసి మిగత తీర్మానము నామోదించిరి.

3-వ తీర్మానము.

పోర్టు స్టూ అనికారులచే కఠినపడుచున్న వివరితమైన పీల్ ట్రో రేజి చార్జీలను, తగ్గించి ఇకరవలె కొన్ని దిములు సరిపలను ఉచితముగా రైల్వే స్థలమునం గుండెనిట్టి ప్రస్తుతము దేశమునందు కలవేర్పడకుండు ఆంధ్రపదార్థముల సప్తయిచేయుటకై వర్తకులను పురికొల్పటకును ప్రభుత్వమువారి విషయమునందు జోక్యము కలుగజేసికొని పోర్టు అధికారులను చార్జీల తగ్గించుటకు గోరవలయునని యీ సభ వారు తీర్మానంచుచున్నారు. అను తీర్మానమును సాని వేంకటాచలం శ్రేష్ఠిగా రుపపాదించిరి. విగోపా మహా ఘోర సంగ్రామముగలన పోస్టికలను గలగిన వివరితమైన మార్పులు తనూబున ఏర్పడిన ఆంధ్రపదార్థముల కలవు హెచ్చు ధరలు ఇప్పుడురాజధాన్యము నుండలె ననాటికి తోడుగ పోర్టుప్రస్తుతవారే వనూలుచేయబడు హెచ్చు పన్నులు గూడ యిప్పుడే సుభవింపినవి పోర్టుప్రస్తుతవారు యీ పన్నుల మూలముగా విశేషమైన ధరమును గడించుచున్నారు. పన్నులు, ట్రో రేజి ధరలు, మొదలయినవన్నయు ఇల్లించుట వలన పదార్థముల ధరలను హెచ్చించవలసి వచ్చుచున్నది. పోర్టుప్రస్తుతవారి తీరులునుండు పన్నును వనూలుచేయుట కలగు అన్యాయము. ప్రభుత్వ వారు వెంటనే జోక్యము కలుగజేసికొని ఏర్పాట్లు గావించవలయును.

సల్లా గురుస్వామిశ్రేష్ఠి గారు తీర్మానము నామోదించుచు యిదివివరిత రైల్వేలో కొన్నిదినములు అచిరుముగ సకలల యందు కొనచ్చుచారనియు యిప్పుడా లాభముకూడ లేకుండు సరకులు స్తీమకర్మచేడించిన వెంటనే తీసికొని పోవలయుననియు అందుముందు బండ్లవారెడు ఎక్కువ సామ్యు అడుగుచు వ్చారనియు ఈ రాన పూర్వమునలెనే కొన్నిదినములు అచిరుముగా సరకుల రైల్వే స్థలములో నుండనియ్యవలయుననియు కోరిరి.

అట్లులే కరింప సాహేబుగారు తీర్మానమును బలపరిచిన పదప సర్వజనాంగీకృతమయ్యెను.

ఆంధ్రములకు వందనకులలో సభ ముగిసెను.

పోర్టు ప్రవేశకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాంతములు.

లోకమునందు కన్పాదికాత్రుల నివృత్తినను చ రి కిం పు మ.

ప్రతి వర్తకమునకు లక్షలకొలది సీతాని విక్రయంక బడుచున్నది.

ఇండియానాను మాత్రమే కార; బర్మా, సింధు, మలీషా, గోవా, భీమ, నెల డ్, తూర్పుఫ్రీకా, మున్నగు కలెక్షనులయిన కూడ నీ సేద్యోమధమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభారతము “ఒకేయొక లోకానుచుచూర” కన్పా; మూల సీసా మియంట నున్న యెవల. మాటికి మెద్యు సమయమును నిర్దేశించి, ముం వెట్టుకొనుట తప్పిపోవును. కీతలు, కిరవాతము, లక్ష్మీ వూ, పార్వవారము, బృహదు, మూండ్లము, ములబద్దకము, వర్ష, గణము నొప్పి, బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డని నిగురికి గలగు వికారము, ఏన్ను చిత్తలకు గలగు జ్వరము, వర్ష, వాయువు, మరియు ననేక లోగములను, ఈ సిద్ధాంతపు సీసచే నాశ్వర్యముగా హాయి కుగము గలగును.

మెద్యులలో స సేద్యము లగునట్టియు నుపయోగకరములగు కర్మాటక మూలకలనుండియే యావధములకు తళుకు లేయవలయును.

రిక్తమైన యీవాహార గురుకులు, ప్రతి సీసాంబు దును ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాలో గూడి యుండును. 260 మాత్రాన్న సీసా 4 అణ లు, మాత్రమే.

6 సీసాలు కొకసారి తెప్పించుకొనిన సుమల ఖర్చుతోచెరి కూ 1-2.0

12 సీసా లోకసారి కొనిన 2-12.0

25 సీసా లోకసారి కొనిన 5-0.0

గడ సుకోగములకు మావడ్ల జయార్యే దియ సిద్ధమధముల కొరతను.

నిగానము:— ప్రీ డ్ రాధువస్తే దర్శిల్లాల, మున్నగు